SOUTH-AFRICAN-PUBLIC-LIBRARY
JUN 1955

No. 23—Vol.-LIII

Friday,
10th June, 1955

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

Fascist Germ Carriers

Fascism lurks everywhere like the hidden germs of deadly disease. It hides in places where we least suspect it. There are germ-carriers of fascism in every nation. Those who harbour race prejudice are germ carriers of fascism. Those who would build up a great international power of business in the hands of the few at the expense of the people are germ-carriers of fascism. All who secretly or openly scorn the rights of human beings are germ-carriers of fascism. It is these whom we must discover and deprive of their power.

—**Pearl Buck.**

—o—

Keeping Pace With The Times

"Laws and institutions must go hand in hand with the progress of the human mind. As that becames more developed, more enlightened, as new discoveries are made, new truths disclosed, and manners and opinions change with the change of circumstances, institutions must advance also, and keep pace with the times."

—**Thomas Jefferson.**

ON HOME-CRAFTS

(Wilfred Wellock)

IS it out of the question that we should try to bring back that age-old tradition of home-crafts? We certainly haven't produced anything better since. Nor can there be a finer means of culture than the persuit of an art which develops the imagination and all one's creative powers. Lectures, television and the cinema have there place in a full life, but we have allowed them to occupy the full stage of our existence, whence we are all eyes and ears but lack understanding, the power to enrich our minds, our lives and our environment with the values of creative endeavour.

The value of what we see and hear is determined by its effect on our conduct, our behaviour and way of life. To be everlastingly listening and gazing without applying anything we learn, is not only fruitless living, but ruins the mind, also the memory, for there is a limit to what the mind can retain unless the knowledge is embodied in the fabric of our daily existence. It is what we become through doing worth while things that matters. Social progress consists in people becoming what they were not, new person, better and more capable. In other words, it signifies self-fulfilment through self-expression at higher and higher levels.

Human wholeness is the result of the interplay of the receptive and the creative faculties. By means of the former we gather new ideas and inspiration wherewith to improve our creative efforts, and when these are exhausted we return to literature, art and music for new inspiration.

Homecrafts also serve to knit families together in a wonderful fellowship. When its members try to express themselves in useful and beautiful productions, the best that is in them is developed, a fact which strengthens family ties. In this way the family becomes a generating centre of all that is best in human nature, whence its members become powerful integrating forces in the wider community of the village.

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones ?

Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY, the best of all Gifts.

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The

New India Assurance

Company Limited

Principal Controlling Officers:

Rustomjee (Pty.) Ltd.

140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.

NEW NYLON SAREE MATERIALS

—JUST ARRIVED—

Gold Striped Fancy Nylons 48" 12/6 yd

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tone and Rainbow Georgettes 45" All Shades 4/11 yd.

Bordered Georgettes All Shades 45" 3/11 yd.

Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11yd.

BLOUSES

Printed Georgette and Bemberg Slippers. Huge range now at clearing Prices.

Real Benares and Jari Gold Georgette Sarees and Borders. Big range in stock.

Georgette Jari Work Sarees All colours. £4-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery £3/15/0

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, Knickers, Blazers, Vests, Socks. Girls Gym Blouses etc. At Reduced Prices.

CHAMPALS !

Plastic Fancy Tops with Heel Size 3 to 7 18/6 pair

Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Karanja arriving 29th June. Sailing 4th July.

S.S. Kampala due 29th July. Sailing 3rd August.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow Fever innoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Innoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food £83—10—0
Second " " " " 55—0—0
Third Class Bunk 28—10—0
Muslim Special Food £11—10—0 Ordinary Food £4—17—6
Hindu Special Food £10—3—0 Ordinary Food £4—5—6

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by communication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.
Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 10TH JUNE, 1955

Lofty Ideals

MR. R. S. GARFIELD TODD, Prime Minister of Southern Rhodesia, who came on a lecture tour in the Union has said somethings which are quite different to what we are accustomed to hear in the Union. They are words of hope and encouragement unlike the words and actions of our rulers. At the science lecture theatre at the University of Natal, Maritzburg, last week, Mr. Todd spoke on the unity of the Church. He denounced the division that existed in it and said, (according to a report appearing in the 'Natal Mercury'):

"I hold that the sin of division is in itself a most serious stumbling block to the carrying out of God's will upon this earth. Christianity does not exist without the Church," he said. "The Church is Christ's body on earth—a visible society of people—and if we wish to join that body we must comply with the conditions which have been laid down by God Himself......The Church...... is indivisible in the mind of God and it should not raise partitions between nations or races or classes. The division which exist within the Church are to our shame......The Church is of God's designing and therefore it behoves us to measure our ideas about it and our plans for it alongside His standard as set forth for our guidance in the New Testament."

These are lofty ideals. But when we compare them with our conditions in the Union what do we find? We find that there is Aprrtheid both in the Church and in the State and it is taking root deeper and deeper. But of course there is a fundamental difference in the religious belief of the present rulers who base their ideas not on the New Testament but on the Old Testament which is a denial of God's law.

Addressing the students at Howard College in Durban Mr. Todd is reported to have said,

it was essential to maintain European standards in Southern Rhodesia and it should be the country's aim to raise the Native to those standards as as soon as possible.

Mr. Todd said he did not fear the day when European and Native would both enjoy a high standard of living. The Native could become, and was becoming civilised, and there was nothing to prove that he would not yet attain to European standards.

Continuing Mr. Garfield Todd said Southern Rhodesia was fortunate in having 7,000,000 people of another race who, like the country itself, had never been developed, but who had the latent ability necessary to assist in opening up Central Africa.

Southern Rhodesia would continue to build up its European population, and in the next 30 years it was certain that the Native population would be double.

Among the Natives of Southern Africa there was a great yearning for education and advancement The Natives were prepared to leave their tribal ways and primitive existence and to better their standards of living by going into industry and mining.

What does not seem to tally with the high ideals expressed by Mr. Garfield Todd is his reference to "European" standards. Just as people are beginning to lose faith and respect in Christianity as it is practised particularly in this country, so is all respect being lost in socalled "European" standards. It would therefore be more correct, we think, to say "civilized" standards. If it is these standards to which it is desired to raise the Africans, we do not think the Africans or generrally speaking the non-Europeans will have any objection and any Government aiming at raising the non-Whites to those standards will certainly be welcomed. That indeed is what they want. Their complaint is that they are denied the opportunities to reach those standards. The trend of all laws affecting the non-Whites is to retard their progress.

Mr. Todd has given both the Church and the State much food for thought. The Prime Minister of Southern Rhodesia does not talk of apartheid as being the solution of our vexed racial problem. He talks of integration. We in the Union have unfortunately taken the opposite direction and it is difficult to tell where it will lead to. Surely not to peace and happiness but to the destruction of all that is good in life.

NOTES AND NEWS

Mr. Strydom's Union Day Oration

SPEAKING on Union Day, May 31, at Zwartkops the Prime Minister, Mr. J. G. Strydom is reported to have said: A world of peace and love, without war, was still a Utopia. "We must be constantly prepared to defend ourselves, keeping in mind conditions in the world." This was the reason large amounts of money were made available for the extension and maintenance of the armed forces. As long as evil forces prevail, causing gluttonous eyes to be cast upon many parts of the world, we will be compelled—quite apart from our internal security—to maintain and expand our defence organisation within the limits of our resource. If Union had not been attained at that stage in our history, then we would, perhaps, have had to wait generations longer before becoming an indepeddent state," said Mr. Strydom.

War Threat Is Here At Our Very Door

Mr. Strydom's reference to the evil forces casting gluttonous eyes is more applicable to the Union of South Africa than anywhere else. This fact does not seem to have dawned on our Prime Minister. One is always apt to see the mote in the other person's eye but not the beam in one's own. The Union Government's present policy of reducing ten million non-Whites to serfdom and of establishing White man's supremacy over them is in itself a war threat. Why talk of the outside world?

Grave Situation In Goa

The Congress President, Mr. J. N. Dhebar has said that India will not look on with calm indifference at any violent reaction by the Portuguese Government to the most natural urges of the people of Goa to free themselves from foreign rule. Nor will India be indifferent to the violent treatment of the Indians, who are naturally prompted to show sympathy and support to the people of Goa in their struggle for freedom.

In a statement clarifying the attitude of the Indian National Congress towards Goa issue, the Congress President said that the Congress could not accept the right of the Portuguese Government to deal with the Indian citisens as aggresoors. It was the Portuguese Government's policy which involved and implied aggression What the people of Goa were doing, was merely to resist aggression and their struggle was bound to attract sympathy and active support from the people of Indsa.

He said that the extreme restraint which the Indian Government and Congress had shown, should not be interpreted by the Portuguese Government as of any lack of interest in or concern for the people of Goa. Nor could it be interpreted as want of justi-

fication for the people of India to take more active steps.

Mr. Dhebar said that if the Indian National Congress had been forced to accept to permit the Indian nationals to go to the help of the Goan people the entire responsibility rested with the Portuguese Government, The Congress had no desire to minimise the efforts which the others were making.

The Congress was pledged to free every inch of the soil of this country from foreign domination.

THE WIDER WORLD

By John Gild

A DAY OF PROTEST ?

MOST of the English-speaking and even some Nationalists have been shaken by the Senate Bill. But the English don't know what to do to make political protest effective. To live under the domination of another race is a new experience for them They have never had to think seriously about this subject of how to protest when mere votes are no longer of much account. It is not a simple matter to discover techniques of political protest that will halt a Government like Mr. Strydom's. There is now some talk of a national day of protest on which "all of us" will stay away from work But "all of us" seems to mean "all of us white people." If that is so, the protest will lose four-fifths of its possible effect.

Must the labourers and the cleaners and the messengers and all the manual workers go to work as usual while the boss registers his feelings by playing golf instead of being at his desk ?

I wonder when the English will learn that there is no escape for them from Nationalist rule unless and until they look for allies in the only place to find them, namely, among Africans and Indians and Coloured men (about whose rights the battle was begun) If the English do it alone (with a small and dwindling number of Afrikaners), their prospects of stopping the Nationalists in their anti-democratic courses are nil

Welfare Worker Banned

Miss Helen Navid is the first victim of a ban in the social welfare field. For years she has run the family welfare centre in Alexandra township This centre was an off shoot of the health clinic run by the Witwatersrand University. The centre was financed from funds collected by university students in their annual "rag." Miss Navid's "crime" seems to have been that she took her job seriously and put into it energies and imagination rare in welfare workers. The people in Alexandra, who know what they have lost, held a meeting to protest against the ban.

When the Act to suppress "communism" was passed five years ago. we were told that it would be applied only to mischievous trade unionists. A number of trade unions have in fact been injured by the displacement of their secretaries. Then the secretary of an industrial council, Guy Routh, was ordered to resign his job, although the employers as well as the workers concerned remonstrated with the Minister of Justice. Now Mr. Swart has begun to extend the Act to a new area. Social welfare has become a dangerous occupation.

Under The Policemen's Noses

The Johannesburg public library (which maintains a rigid colour bar) has a wide back wall facing a busy street. Months ago these words were painted late one night on the wall: "We black folks want to read." The large letters were done in thick black paint hard to remove. They were removed after a time. Then one morning the same message was there again on the same wall. After a time the offending inscription was removed with some difficulty. Last week another message re-appeared on the same spot: "We black folks aren't reading yet."

On its front page 'The Star' published a photograph of the latest inscription. On the next day 'The Star' had an editorial comment to make in a tone of slight annoyance. (The wall is on the editor's way from his office to the Rand Club) "The puzzling thing," said 'The Star,' is that this offence can be repeated, almost within a stone's throw of Marshall Square (police headquarters) without interference from the police. It is a significant commentary on the 'preservation of law and order in this city."

That last sentence is very revealing. Every week there are in Johannesburg appalling cases that illustrate the attitude of the police towards "law and order." Rarely is 'The Star' moved to discuss these cases or to criticise the police. Its reproach is reserved for this occasion. A politically inspired protest against illiteracy and the cultural colour bar made under the very noses of the police —this leads 'The Star' to reproach the police and to talk of law and order!

The Stuffy Room

Among the best books of its kind I should put 'Beware of Africans" by Reginald Reynolds (Jarrolds. 18s), a British Quaker who visited Africa I loved his parable about the reception that awaits candid visitors to the Union. Here it is: "A certain man, coming into a room where a number of people had been sitting for some hours, remarked that the room was stuffy.

"The people sitting there were very annoyed at this remark. 'How can you presume to judge,' asked one man, 'when you have only this minute come in ? "

"Another said: 'It is always these people from outside who make this ill-informed criticism. Only those who have sat here for hours can possibly know whether the air is fresh or foul.'

" 'It is just to keep out ignorant critics like you," said a third, 'that we keep all the doors and windows shut.'

"So they threw the intruder out and bolted the door."

Men Of Vision

Mr. Reynolds was closely associated with Mahatma Gandhi in the thirties when the campaign for India's independence was at its height. He learnt to see through political 'appearances to the human realities that lie behind On every page of his attractive book he applies his sharp but sympathetic perception to the people he met on his long journey (never by air) from Cairo to Cape Town. Time and again he found that it was an Indian, usually a successful trader, who could tell him most about affairs in the small towns of tropical Africa He noticed, too, that leading Indians, whether in Uganda or Rhodesia or Tanganyika, are today more sympathetic to and more understanding of the needs of Africans than they have ever been, a good omen for the future. The book contains pen pictures of a goodly number of "men of vision" in East and South Africa — more than the author expected to find—among them Manilal Gandhi and Albert Luthuli. Pity he didn't also meet Patrick Duncan and Christopher Gell I do hope that this noble book will be widely read.

For an antiseptic to fulfil the exacting conditions of obstetric, surgical and medical practice it is not enough that it should kill the germs that are the cause of infection It must also be safe in use, harmless to the delicate human tissues the germs invade. Such is 'Dettol'

In your own home, whenever infection threatens, learn from the hospitals — rely on Dettol.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

SUBMIT AND TEACH

The May Number of 'Contact' organ of the Liberal Party of South Africa, writes:

RECENTLY the Rand boycott of African schools and the discussions on the Bantu Education Act held by the African National Congress in Port Elizabeth have brought the subject of education into the public eye again. While it is quite right that these events should be given prominence they are really only highlights in the struggle which goes on continuously as the Nationalists try to impose their educational ideas on the rest of South Africa. Lately there have been two instances of the Nationalists' apparent intentions to persuade teachers to offer as little audible opposition to their policies as possible. Neither of them has evoked the outcry one might have expected. The implications of both are very serious.

Some time ago new regulations governing African teachers in Bantu Government Schools were published. More recently a Draft Ordinance has been put forward by the Nationalists, who now control the Cape Provincial Council, proposing certain amendments to the law relating to education in that province.

The regulations for African teachers provide that, in future, no teacher will be permitted to identify himself actively with a political party or body, or actively to participate in political affairs. The restriction now applied to *all* African teachers applied to those in certain provinces before the Bantu Education Act was passed. There is now uniformity but it is a uniformity, at the expense of the rights of teachers, which cannot be approved. Teachers are leaders. Their qualities of leadership should be freely used in all spheres, not least that of political activity, provided their work does not suffer as a result and provided they do not use their position for purposes of indoctrination. While this new regulation narrows the range of teachers' activities in one direction there is another which takes away a right long enjoyed. In future, teachers who are charged with misconduct—which can include political and other activities—may face an enquiry conducted by the Department but *will not be allowed the legal representation previously enjoyed*. What reason can there possibly be for introducing a change of this nature? Does the Minister not want outsiders to see how these enquiries are conducted? Is he afraid that the accused might get off? If he has a good and valid reason for this innovation then it is certainly not an obvious one. Equally certain is it that his reasons are not appreciated by teachers who deeply resent the loss of an established right.

Worse than these regulations are the *proposed amendments* to the Cape Education Ordinance. These will make it possible for the Superintendent-General of Cape education summarily to dismiss any teacher who is a communist "as defined under the Suppression of Communism Act." It is well known that this definition is an extremely wide one. It is well known that people who are not communists, but simply outspoken critics of the Government, have been defined as *communists*. Will the proposed amendment be used to intimidate those teachers, whose views are not the Government's into an unwilling acceptance of its policies? Whether it is so used, or not, the objection to the section of the Ordinance is that it aims to hound men out of their chosen profession because of their political views.

No doubt Nationalists hope to stifle criticism of their policies amongst teachers by the pressure they are now exerting. Do they *think* it can be done as easily as that? No doubt Dr. Verwoerd hopes to cow African teachers, parents and children into acceptance of the Bantu Education Act by his recent "strong" action in dismissing 116 Rand teachers and banning many children from future attendance at school. All he has *really* done is to *ensure* the implacable and lifelong opposition of the people affected to the policy for which he stands. The threats inherent in his new regulations and the Cape proposals may frighten some people they will *simply* harden the resolve of those who are apartheid's real opponents. Until the Nationalists evolve some new brain washing technique to which they can subject *all* teachers in this country they will be unable to destroy the *liberal* tradition which permeates so much of South Africa's school system. Long before then they will have gone the way of all those who have sought to thwart man's quest after truth.

TEACHERS IN BANTU SCHOOLS

THE S. A. Institute of Race Relations recently appointed a committee to study the regulations governing the conditions of employment, service and discipline of teachers in Government Bantu schools, as well as the conditions for the subsidisation or assistance of Bantu community schools. The committee has now commented on the regulations and conditions.

Regulation No. 7 deals with the transfer of teachers, and the Institute expresses the hope that African teachers in *Government* Bantu schools are to be regarded as permanent employers. It points out that no mention is made of the expenses that teachers will incur on transfer, e.g., for the packing and transport of their household effects, and urges the Department of Native Affairs to make provision for paying such expenses.

As far as annual increments of salary are concerned (Regulation No. 11), it is noted that the Secretary *may* grant them and that "no annual increment shall be claimable as of right." The hope is expressed that increments will not be withheld through lack of funds, and it is urged that African teachers in these schools be brought under the same salary conditions as Africans in the Public Service.

Paragraph (m) of Regulation No 16, dealing with misconduct, appears to give the Secretary indiscriminate powers, and the Institute urges that it be deleted. Where an enquiry is held into alleged misconduct, teachers are denied legal representation by Regulation No 19 (5). Such representation is allowed to European teachers in the Transvaal, and the Institute, considering that the principle of legal representation is sound, urges that it be extended to African teachers.

Where Bantu community schools are concerned, the Institute considers that conditions of employment are much less favourable than in Government Bantu schools, and urges that the former be brought up to the standard of the latter.

Regulation No. 3 provides for the withdrawal or reduction of salaries after prescribed notice without reason being given. It is considered that this *action is too* arbitrary, and that reasons should be given to the school board.

The conditions of service for teachers in Bantu community schools also call for comment. Annual increments of salary are again not claimable as of right, and the Institute urges that increments should be automatic, provided funds are available and no unfavourable report on the teacher is received. It is considered that the proposed condition that "increments shall depend on the *willingness* of the Minister to make available the necessary subsidy," will create a sense of insecurity amongst teachers.

Condition No. 10 deals with the transfer of teachers, and seems to destroy the concept of these teachers belonging to a public service as a whole. Each school board is a separate employer and there is apparently no obligation on the part of the authorities to attempt to find a teacher another post when he leaves one school. The Institute urges that the Department consider compiling a register of teachers in Bantu community schools, and that teachers transferred from one school to another be compensated for the expenses involved. It is pointed out that in fact the appointment of these teachers is approved by the Secretary and their *salaries paid* by the Native Affairs Department, even though this is done through the school boards.

As far as misconduct and enquiries go, indiscriminate power, as great as that given to the Secretary under Regulation No. 16 (m), is given to school boards. No provision is made for the composition of committees of enquiry, and again no legal representation is allowed at the enquiry. Further, the decision of the school board *is* final, and it is felt that final decisions should rest with the Secretary, or that there should be a review by him, or the right of appeal to him.

The Institute is motivated in its comments by the wish to see efficiency in the newly provided educational system for Africans, by securing stability amongst the teaching staff, as well as a sense of security and *esprit de corps*, all of which will go a long way in attracting the best men and women to teaching.

Deep regret is expressed by the Institute at the exclusion of Europeans from school boards and committees. Many have given a life-time service and experience to the work, all Union citizens should be collectively responsible for the education of the country's children.

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No 213 Macosa House, Second Floor, 17 Commissioner Street, Ferreirastown, Johannesburg. 'Phone 33-1654.

CALL FOR NATIONAL DAY OF PROTEST AGAINST THE SENATE BILL

THE Natal Indian Congress at its Working Committe meeting held on Sunday, June 5, called upon all democratic forces in South Africa to express their total opposition against the Senate Bill by observing a National Day of protest.

The meeting consisting of delegates from all parts of Natal viewed the Senate Amendment Bill with deep anxiety as an attempt on the part of the Nationalist Government to establish a one party Fascist State and thus entrench itself in power for all times

"Whilst Congress," read the resolution, "does not look upon the South African Constitution as democratic and sacred because the vast majority of the people of South Africa are excluded by the same constution from an effective and direct participation in t e affairs of the State it welcomed any opposition to the Bill

Congress calls on all organisations to join hands with the genuine democratic forces in the country such as the organisations of the non European peoples and Congress of Democrats which today constitute the only effective opposition to fascism in the country and carry on the struggle for a free democracy through the Campaign of the Congress of the People

The meeting also noted the progress made in all parts of South Africa for the Assembly of the Congress of the People which will be held on the 25th and 26th of June

It viewed with deep concern the action of responsible authorities in closing down Fort Hare College. In a resolution Congress said: "Such action is quite unprecedented and uncalled for and is in keeping with the tendency on the part of all Government controlled authorities to adopt Fascist methods and is therefore strongly condemned." The meeting supported the call for an independent fact finding Commission on which full representation should be afforded to the students of Fort Hare College.

The Working Committee also noted that the amending Bills before Parliament to enable them to carry out the Government's plan in creating Group Areas dispensed with even the most limited safeguard of democracy and were sidestepping the rule of law. The Act has been shaped to suit the purpose of the Government. Where democratic procedures hindered its operation they were completely disregarded

It warns the Indian community not to be hoodwinked and misled by anyone whether Governmental or Municipal and not to co operate in any "so-called development schemes, whereby their lands and properties will be expropriated. Congress has called on all its branches to organise Conference in their respective arers inviting religious, cultural, social, sporting, debating and other institutions with a view to educating the people of the real dangers of the Group Areas Act, and taking the necessary steps to agitate against the declaration of Group Areas.

The meeting reiterated its opposition to the Population Registration Act and drew the attention of delegates to the recent statement by Dr. Donges, in Parliament, that it was not a criminal offence if any person did not take his photograph, under this Act. Congress repeats that the Indian people should not co operates with the authorities in the implementation of this Act as it is irregular and discriminatory.

The meeting expressed its deep condolence to the late Mrs. R. C. Naidoo of Umkomaas who died tragically in the plane accident in Kenya

COLOURED PEOPLE ON THE SENATE BILL

THE following signatories have made a statement on their attitude in regard to the Senate Bill. The signatories have signed the statement in their personal capacity: Dr. R. E. van der Ross, principal of the Battswood Training College; the Rev. R. Joost, a Moravian clergyman; Mr. H. J. Carelse, the principal of the Methodist school at Raithby, Firgrove; Mr. E. F. Doman, principal of the Sunnyside School, Athlone; Mr. A. I. Jacobs, General Secretary of the Teachers Educational and Professional Association, and Dr. F. H. Gow, superintendent of the African Methodist Episcopal Church.

The statement says: During debates on the Senate Blil scant attention had been paid to the opinion of the Coloured community, whose removal from the common roll was given by the Government as its reason for introducing the measure.

The coloured comunity felt it would be irresponsible to let the crisis pass without voicing their opinion, in case it be held that the Coloured people were not interested in the legislation and, by implication, in the welfare of their country.

The Bill could achieve the elimination of the danger of an increased number of Coloured voters in the next election, and thus ensure Nationalist supremacy.

The Nationalists, the statement said, hoped to ensure the rule by people elected by Europeans only and thus maintain White supremacy. They hoped to show political consistency by the carrying out of the mandate allegedly given by the electorate.

The statement said, the Nationalists also sought self-assertion of nationalism in its position of power, the sovereignty of Parliament as interpreted by the Government and in conformity with the will of God, giving religious support for political ideologies.

The Opposition sought to avert the danger of the one-Party State and totalitarianism in which they would never be able to unseat the Government and the breach of the Constitution by legal subterfuges.

They sought to avert the possibility of attacks on the rights of other minority and even majority groups, and also to avert the breaking of the White man's word of honour to the Coloured people,

Because of previous assaults on their rights, with continuous humiliation, there was a feeling of despair and hopelessness in the Coloured community that led to apathy which was wrongly interpreted as a lack of interest, said the statement.

There was division in the Coloured ranks, not on opposition to the Bill, but on how to oppose it.

There had been a decline in the registration of voters, largely caused by the neglect of the matter by major political Parties.

There was a growing, unorganised, but real anti-White and anti-Government feeling irrespective of what Govern ment might be in power.

The statement said that another factor influencing the attitude of the Coloured people was the feeling that it was a European affair. The Coloured people felt that the Europeans had brought it upon themselves by their lack of concern at the attacks on the rights of the Coloured community, and the Europeans should therefore be left to the consequence of their own race prejudice.

"We feel that the legislature should know that the Coloured people are vitally concerned. We do not want to be removed from the common roll of voters. We have in no way weakened on this basic matter.

GUJERATI TEACHER WANTED

The East London Hindoo Society requires the services of a teacher to teach Gujerati from 2 30 p m. to 5 p.m. (Monday to Friday). Write stating qualifications and wages to: Secretary 101 St. George's Rd., East London.

BONES WANTED

We Pay
£7 PER TON
F.O.R. your
Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

For Full Particulars write to:

THE
BULLBRAND FERTILIZERS LTD.
SARNIA, NATAL.

AFRICAN VIEWPOINT

BEWILDERING FOREST OF CONTRADICTIONS

By JORDAN K. NGUBANE

THE singlemindedness of purpose shown by the Nationalist Government in the pursuit of its apartheid policy has had such a forceful impact on all sections of the nation that it would not need a man from Mars to tell us that South Africa, with a few notable exceptions, has all the makings of a vast lunatic asylum.

What, with the African National Congress's annual conference in Durban last year making a decision which was to be later reversed by the executive committee; with the Bunga, that shining example of the paradise which the good men of Apartheid are planning for the African, deciding that the Bantu Authorities Act and the Bantu Education Act are fine things for them and their children; with the Institute of Race Relations campaigning actively against the Bantu Education Act and later turning round to say the Bantu Education syllabus is not as bad as they thought it might be; what with sections of the African teachers themselves, being so scared and confused that they too did exactly what the Institute did? What with the Methodists, after solemnly condemning Bantu Education in all holy anger, to have their chief spokesmen equally solemnly saying that since Bantu Education had come and the Methodists had formally protested, the next best thing would be to co operate in the job of poisoning Africa's young, growing and innocent minds?

Verily, indeed, such confusion and such muddled thinking exist—certainly before the advent of the Apartheiders they existed—principally in asylums for mental defectives! To many not familiar with what is going on at the moment the situation is most depressing.

So, let us try and see if we cannot make sense out of what looks very much like confusion never so confounded.

First, for the decision of the African National Congress. There is no doubt whatsoever that the overwhelming majority of the African people regard Bantu Education as an unqualified evil—which it is indeed. This view, strange it might sound, is also held by the majority of the members of the Bunga themselves, very many of whom are educated men, with sons and daughters in very many of the country's schools of lower and higher learning.

Consequently, when the Congress conference decided to boycott Verwoerd's schools for slaves, it merely expressed the actual feelings of the vast majority of the African people.

But the conference was badly advised on two points—the question of timing of the boycott and the provision of alternative forms of education which would be given to an African child.

Acted In Panic

On the first point, conference seems to have acted in panic. People everywhere had been so badly shaken by the prospects of having their children's minds given poisoned education that they allowed themselves to lose their sense of perspective and ignored the hard fact that they needed much more time to prepare themselves for a well co-ordinated demonstration. They gave themselves only enough time to prepare for boycotts which would not be properly led or organised. Such demonstrations could easily have produced bloodshed at a time when the Minister of Native Affairs had no qualms about talking of a bloodbath from public platforms. To carry out a largely haphazard boycott in these circumstances would virtually have been to incite the masses of the African people to violence. Since the African National Congress is committed heavily to non-violence, Mr. A. J. Luthuli, the Congress President-General, acting in collaboration with his deputy, Professor Matthews and the national executive, decided to postpone action rather than allow their organisation to be a party to what might easily have become a violent demonstration.

It is nonsense to say that Congress was scared by Verwoerd's threats. Very heavy pressure was exerted by the African community itself on the national executive of the ANC not to be stampeded into action which might mean a resort to violence in the final reckoning. It was pressure exerted openly by very many influential Africans—by responsible men and women. I myself wrote an open letter to the national executive appealing to them to guard against the danger of rushing to please the masses when the danger was real that Congress might thereby repudiate its own principles of a non-violent struggle. I would have been quite surprised if the leaders of the African National Congress had ignored the warnings of their own African friends and followers. Verwoerd was just lucky that a strong section of African opinion stood firmly against precipitate action. It is to this opinion that the leaders of the African National Congress bowed and not to any Verwoerdic threats.

A second factor against an immediate boycott was that the leaders of the Africen National Congress had not completed their arrangements for giving alternative education to the children who would be withdrawn from the slave schools.

In these circumstances I am satisfied that the leaders of the African National Congress acted in a responsible, level-headed and statesmanlike way when they called off the boycott if there was the slightest possible danger that it would not be conducted in the way they would have liked.

At the same time, however, I know that there were people at the time who would have been glad to see Congress lead an unco-ordinated boycott which would invite the Government to mow down angry African demonstrators. I am glad Congress leaders seemed in no mood to please these people.

Bunga's Decision

Now, for the Bunga's decision. In the first place it must be made quite clear that the Bunga does not represent African opinion. This statement requires amplification. Firstly, the men who seat on the Bunga have every reason to avoid offending the Government. They are drawn chiefly from what might be called, for lack of a less ridiculous word, the African aristocracy. Some come from ancient ruling families; very many of them are tribal Chiefs while others are tribal Indunas or headmen, as they are called in the Transkei. There are among them traders, and farmers—very many of the latter hope very much for Government loans for the development of their farms.

There are, of course, commoners as well in the Bunga. But the system of election to the Bunga has been so worked out that the men who go into it must for all practical purposes have the approval of the "aristocracy." This "aristocracy" has taken very deeply to heart the lessons implied in Chief Luthuli's dismissal for activities on which the Government frowned. They are the privileged class in the Transkei. It is in their interest to seek to remain in the good books of the Government because nonconformist behaviour will lead to loss of privileges.

In Fairness

In fairness to the Bunga, however, it must be said that it is not wholly insensitive to African opinion. A strong section of it took a firm stand against the Bantu Authorities Act and Bantu Education. It was only when the Native Affairs Department exerted very heavy pressure on the "aristocracy" (including, since mortals are what they are, the warning to Transkeian Europeans that Umtata must be a Black town) that the Bunga decided to accept the notorious Acts.

As one commentator has already said, Minister Verwoerd scored a victory, yes—but it was a pyrrhic victory. In return for the Bunga's acceptance of the slave's education for the African in the Transkei, the Minister will have to rush to drive the Europeans out of the Transkei. Otherwise even the Bunga will have its eyes opened to the treacherous waters into which it has thrown itself and the Africans for whom it claims to speak.

One other factor, of course, must always be borne in mind when the Traskeian Bunga is discussed. The Transkei is one of the Union's most poorly developed areas. The shock of this is cushioned by sending hundreds of Transkeian men to the gold mines for long periods of work. This leaves the women, the overwhelming majority of whom have not been to school, about the strongest section numerically in the Transkei. Their influence on public affairs is, of course, strictly limited. If the "aristocracy" have their way on very many things it is partly because women have no opportunity in the Transkei to play a very active part in influencing public opinion.

All this, of course, does not explain what the African is going to do about Bantu Education. As this is a question very much in the minds of most people, we might as well try to answer it.

The leaders of the African National Congress realise that a successful boycott of the slave schools would depend on the co-operation of a number of people and agencies at the

moment not involved directly in the fight. They are educating opinion in this direction as well as preparing African opinion for a final boycott.

One factor which is in their favour is that with the passage of time Bantu Education will make its impact more fully felt in the African community when its wickedness will be obvious. When that happens the African masses will rally without much persuasion to the call for a boycott. It is this belief that events are in their favour which has made Congress leaders take more pains to organise more thoroughly the boycott of the schools for slaves.

JOHANNESBURG INDIAN SOCIAL WELFARE ASSOCIATION

TWENTIETH ANNUAL REPORT

Dr. A. W. Hoernle, the chairman, in his report states:—

"THIS is our twentieth annual report. I wish it were possible to assure our members that we have plans for a progressive development during the next twenty years.

"On the contrary I must report that we do most essential work under very stultifying conditions. Our country is in the midst of a period of transition and it is most difficult to see clearly ahead. A Group Areas Act has been passed and we are awating plans for the secure settlement of the different racial groups in our country. Meantime those, like the Indians, who were confined to small areas are progressively confined to even smaller areas. As the houses are pulled down to be replaced by factories, families must move but know not where to mov . Month by month our social worker reports that she is finding it ever harder to house the poorer families decently. She reports that "people are moving more and more into already overcrowded houses as they have nowhere else to go. In the cold weather they sleep on the cement floor with a thin blanket only. There is no space in the overcrowded rooms to put up the beds." Such conditions are no credit to our country which is developing rapidly and enjoying an even greater national income. Nor are we cramped for space, as are some of the other countries in the world.

"Though there is no need today for any cases of diphtheria in a community, such cases do occur among the Indians so that our Indian Clinic continues to press all parents to have their children immunised. In the Waterval Islamic Institute all children are immunised automatically, but in the private homes a continuous campaign is conducted and steadily the parents are learning to value the protection which can be given to their children and are bringing them for free immunisation against diphtheria, whooping cough and chickenpox. 775 children have been immunised this year.

"As before, we try to keep our children warm. We collect clothes for distribution and call on our merchants to give us *jerseys* for the cold winter months. During the year we received generous gifts of warm blankets also, which were much appreciated by the poor people, especially the aged and disabled.

"The number of Old Age Pensions and disability pensions mounted last year, reaching a figure of 169. The grant itself is £3—15—0 which *for this year* has been increased to £4. With the steadily increasing cost of everything, each little addition is very welcome. We need an Old Age Home for Indians very badly. Several times each year the hospital begs us to remove an old man from the hospital since he is not in need of skilled medical attention but needs constant care. Such cases should be in an institution where there are no younger members of the family to care for the frail old person. Until security of tenure is assured it is hopeless to contemplate striving for any such institution. So it is too with the proposed Valliamma Memorial Hall. Mahatma Gandhi bought land in *1911* for this hall; yet still today it remains unbuilt and the trustees cannot, with any sense of responsibility, try to get this hall built.

"It is a tragic thing," states the report, "that land should not be available for the necessary *schools for children*."

General Case Work

"During the year Miss Katz (the very energetic social worker, who has won the *hearts* of the Indian community) has paid 1,315 home visits. There is too much T.B among the Indians to the overcrowded conditions in which they live. SANTA helps with the rent sometimes and the T.B. Association provides extra nourishing food. *Many of the* visits of our social worker are concerned with parental difficulties. The Indian community in general is one of the most law-abiding in the country and the strong tradition of home discipline in the joint family organisation of the Indians has long given fine training to the children. Today the families are tending to disrupt and there is much disobedience on the part of the children and neglect on the part of the parents. It is a great pity that Hindu children, if they are committed to an institution, must be sent away to Natal far from their relatives and friends. This year we have had very tragic results from the past use of this system. Two boys who were sent to Natal, grew up there, found good working conditions there and married. Recently it was discovered that they belonged to the Transvaal and they were ordered to return to the Transvaal within twenty-four hours. They had to leave everything behind and are now living in tents on the grounds of an Anglican church and are struggling to support their families.

Maintenance Grants

"Regular visits are paid to families in receipt of Maintenance Grants. These are mostly cases of widows with minor children, but there are also old age pensioners who receive help for their children. Everything is done to help these mothers to bring their children up decently. There were 86 such cases under care during the year under report. I must urge again upon parents the necessity to register *the births of their children*. Birth certificates are essential when applying to the Government for various types of grants. It makes the work of our social worker so much easier if these certificates are available. When they are not, an endless search for the midwife or other source of the requisite information consumes valuable time.

"Indians do not easily part with their children, but on the other hand, they are in general very kind to children and easily accept them in their homes. We have been able to find satisfactory adoptive homes for eleven children this year.

Medical Clinic

"Our clinic is popular. The Indians feel that it is theirs and they come easily. During the year our doctors had 1,436 visits. We deal with women and children and work in very close co-operation with the hospitals when necessary. Children come from all the Indian schools except the new one established twenty miles away at Lenasia. It is said that these children cannot benefit from either the dental or the medical attention provided by our clinic.

Dental Clinic

"This past year we have dealt with 1,563 cases. We are sure it is an effort of major importance and we should not like any children to miss the benefit of this attention to their teeth. The Indian community owes a debt of gratitude to Dr. Grunthal for all he has done for the children."

Coloureds Protest Against Senate Bill

Hands Off Voters' Roll

(From Our Correspondent)

On Sunday, May 29, the people of Cape Town paraded through the streets of the City in protest against the Senate Bill. The procession started from the Grand Parade and after the principal streets of Cape Town, they returned to the parade, where they were addressed by prominent members of the South African Coloured Peoples Organisation, African National Congress, Congress of Democrats and the South African Indian Congress. The speakers said that the Government had planned an ingenious bill in order to entrench themselves permanently in Parliament. They appealed to the people to unite with the Indians, Africans and white compatriots in the struggle to liberate the land of their birth from Nationalist tyranny. They pledged to make freedom in their lifetime a living reality and not an empty slogan. They proclaimed their fervent desire for world peace and vowed to dedicate themselves to non-violence.

WANTED IMMEDIATELY.

A qualified Imaam wanted to perform all religious rites with efficiency and to sermon in Arabic, Urdu, and Persian. Living quarters free. Salary £25 per month. Apply within 30 days to Sec. Elsies River Moslim Educational Society, 390 Kliptonntien Rd., ELSIES RIVER, Capetown.

Cuticura

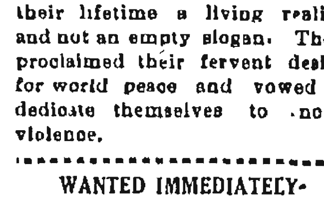

ANTISEPTIC OINTMENT

You will find this world-famous antiseptic Ointment invaluable for cuts, pimples, heat rash, chafing and other irritations of the skin and scalp. It also allays inflammation and brings speedy relief and comfort to sore, tired feet

Comforts aching FEET!

652

INDIA LETTER

(From Our Own Correspondent)

Bombay, May 20

THE budget session of the Loksabha concluded last week will be long remembered for passing radical legislation in the constitutional, social and economic spheres. Yet, the sittings numbering about 60, were, by and large, dull and lifeless.

Months of serious thought and labour on the part of the Government bore fruit when Parliament adopted the far-reaching Constitution (Fourth) Amendment Bill.

On the social plane, the Loksabha somewhat fulfilled Gandhiji's mandate by giving practical shape to Article 17 and 35 of the Constitution, abolishing untouchability and providing punishment for practising it.

After a decade of bitter controversy and manoeuvring by the powerful women's lobby, the Loksabha finally took the first step in the codification of Hindu Law by passing the Hindu Marriage Bill, as adopted by the Rajya Sabha last December.

The State Bank of India Bill providing for the setting up of a State Bank and, in effect, nationalising the Imperial Bank for providing India's teeming agriculturists with rural credit, was the major economic legislation passed during the session.

Two tragedies, however marred the session. Shree Devi Dutt Pant, a jovial member from Almora, was killed in a road accident last month. And, on the last day of the session, a shocked House witnessed the sad occurrence of Shree Hira Singh Chaudhari's death an hour before the House was scheduled to adjourn.

The session was eventful for some of the Government's major policy announcements. The decision to go in for a decimal system of coinage and metric system of weights and measures was disclosed by the Commerce and Industry Minister in the course of a debate on a private member's resolution. Pandit Pant declared the Government's intention to set up a Hindi Commission as enjoined by the Constitution. The Commission will fix a time table for a change over from English to Hindi as the official language.

The session was not altogether barren of excitement. Early in April the House heard Prime Minister Mr. Nehru thunder a threat of resignation rather than give in to Seth Govind Das on the Bill to ban cow-slaughter. A surprised House also heard for the first time a State being named and openly being criticised by the Prime Minister. After Shree N. C. Chatterji interrupted the Prime Minister to ask if he was aware that the U.P. Government had decided to ban cow-slaughter, Mr. Nehru replied: "I venture to say the U.P. Government is completely wrong to do so."

That was not all. It was an unusual spectacle to see Shree Purshotamdas Tandon, former Congress President, along with Seth Govind Das and four other Congress M.P.'s vote against the measure although Mr. Nehru had made it an issue of confidence.

Talking of the Opposition, the loudly heralded group of Socialists and Progressives, headed by Acharya Kripalani, remained still-born. As for the Communist group it lay rather low, probably still smarting under the political blow suffered in the Andhra elections.

Adjournment motions, particularly on Goa issue, caused the usual flutter, but none was discussed. The members nevertheless showed that they heeded the advice of the Speaker. For a change, information was sought through motions calling attention and by short notice questions.

Mr. Nehru's speeches, particularly on foreign affairs, the debate on the Hindu Marriage Bill and the Budget attracted the largest number of visitors.

* *

There was labour trouble in Kanpur and Amritsar during the past fortnight. Rationalisation was introduced in the Kanpur mills. The Government and the mill-owners had specifically declared that not a single worker would be retrenched due to rationalisation. Moreover the extra profit earned by the mill-owners would be shared with the worker. But the Communist trade union leaders seized the opportunity and induced the workers to go on strike. Although the strike is not complete, it is enough disturbing as nearly five lakh yards of cloth production is lost to the country every day.

In Amritsar the workers went on strike to get retrenched fellow workers re-instated. The strike took a violent turn when the workers clashed with the police. After arrest of some workers the Government banned demonstrations, processions and public meetings. The workers decided to offer Satyagraha by defying the Government order. Nearly one thousand workers were arrested for defiance of the law. The strike has fizzled out and police have released all the workers who wanted to join the duty.

But the Akalis took up where the workers left. They took to defying the ban in the name of freedom under the leadership of Master Tarasingh. The Akalis want a Punjabi-speaking State and they say they must be free to do anything to propagate for their ideal State. Over 200 Akali Sikhs have been arrested so far from all over the State.

The Satyagraha started by the Goan people to become free from Portuguese yoke has been intensified. The Portuguese now do not trust even the policemen and rely more on the army. A batch of 54 Satyagrahis under the leadership of Shree Goray and 75-year-old veteran freedom fighter Senapati Bapat entered the Portuguese territory, but the 2 000 Portuguese soldiers guarding the frontier fired upon them. Undaunted they marched into Portuguese possession. The Portuguese soldiers again fired shots injuring four satyagrahis. Still the Satyagrahis went on. They were arrested and beaten severely and then left on the Indian border. This incident of Portuguese brutality will have widespread reactions.

ORIGINAL CORRESPONDENCE.

SINCERITY OF OUR LEGISLATORS

THE EDITOR, 'INDIAN OPINION'

SIR,—I am asking for the opinion of your readers concerning the sincerity of our legislators. I shall limit the point to apartheid.

In addressing the Maritzburg Rotary Club, the Bishop of Natal pleaded for the retention of bridges between the different racial groups. He would welcome the creation of new ones. But he warns against the folly of a man who puts oneself too much into one group that he cannot reach out to the other group.

The Bishop seems to have overlooked the fact that you cannot be a bridge and a pedestrian or cyclist at the same time. To be more explicit, Christ bridged the gulf between the sinner and the sinner's God by being a sacrifice. Christ sacrificed Himself so that He could be the bridge for sinners to be reconciled to their Heavenly Father.

The opinion I seek is simple. Is not this idea of the Bishop the very reason why no bridge has been found to unite races of different colours and nationalities.

Let us go farther. Dr. Webb of the Methodist Church has told audiences in England that apartheid is not too bad. He was particularly referring to the Education Act of the present Government for Africans. In South Africa, Dr. Webb did not say so. We know his fearless stand in the meeting of Churches in Pretoria. He fearlessly condemned apartheid as un-Christian.

"Truly, I perceive that God is no respecter of persons. But in every nation he that feareth God and worketh righteousness is accepted of Him." The above quotation is significant. A Jewish clergyman was shocked to find a supposed heathen who was indeed holier than most supposed children of God. The clergyman admitted he knew no better.

Of people (of all races) who were saved into Heaven—as seen by St. John in a vision, this passport was found in their possession, "In their mouth was found no guile." Deceit or man-pleasing seems to be the curse of humanity nowadays. Tact is a mighty weapon. Diplomacy gets us far—but not all the way. But deceit gets us nowhere—here or hereafter. Oh, for Christ-bridges! We need men and women who will die to be bridges. We need men who will die fearlessly for a good cause—men who will do so that others will reap the benefit.

The opinion I ask for is how is the advertisement to be worded in the newspapers, and street corners to get real bridges at this juncture in our land? It is ready-made bridges we need. The need is urgent.—Yours etc.,

AN AFRICAN

All political comments in this issue except where otherwise indicated by Manilal Gandhi of Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

Ambitious ladies and gentlemen can earn big money.
Learn Swedish Massage in your spare time
LINDSTROM COLLEGE,
10th Floor African City, c/r Eloff and Kerk Street, Johannesburg.
Phones 22-2006 or 23-9449.

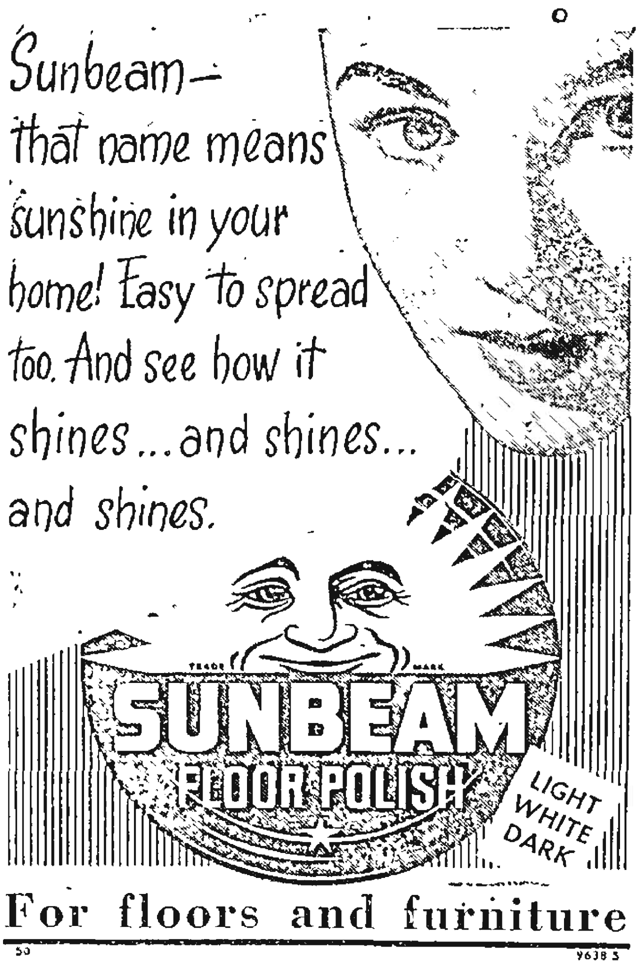

BOOKS FOR SALE

Ramanama—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	6
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	3
Gandhian Ethics—Benoy Gopal Ray	2	6
Basic Education—M K Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	8	6
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	5	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	6
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	6

Obtainable From:

Indian Opinion,

P. Bag, Durban, Natal.

BAGAWAD GITA IN PICTURES

A very fine production giving the whole Gita in attractive pictures with wording in English and Hindi.

Price £5–10–0

A Few Copies Available.

Please order immediately with remittance.

C.O.D. Orders Not Accepted.

Obtainable from:

Indian Opinion,

P. Bag, Durban.

BOOKS FOR SALE

Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Cleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Public Finance and Our Poverty Gandhiji	3	0
Hindu Dharma—Gandhiji	8	0
Bhoodan Yajna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol.I)—N. D. Parekh	15	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0

Obtainable from:

C/O INDIAN OPINION,

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

UPANISHADS FOR THE LAY READER —C. Rajagopalachari	6	0
VEDANTA THE BASIC CULTURE OF INDIA —C. Rajagopalachari	5	6
INDIAN CHRISTIANS —G. A. Natesan	7	6
INTERNATIONAL SHORT STORIES —The best from 23 countries	17	6

Obtainable from:

INDIAN OPINION,

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
BAPU—Marry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnadas	12	6
STORY OF THE BIBLE —S. K. George	6	0
A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	3
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II—M. K. Gandhi	14	0
FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0
DEHUMANIZATION IN MODERN SOCIETY —Rene Fulop-Miller	1	0

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

'INDIAN OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi In 1903)

For The Moral, political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	30s.	Annually
,, ,, ,,	15s. 6d.	Half-yearly
Outside the Union	30s.	Annually
,, ,, ,,	15s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise.

Apply to—

Manager,

Indian Opinion,

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE? —Dr. V. K. R. V. Rao	3	0
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings an Utterances)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars—K. T. Shah	15	0
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	15	0
DELHI DIAY—Gandhiji	10	0
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	6
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-54)	5	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswami	3	6
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswani	8	6
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswani	7	6
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashruwala	2	0
EMNIENT AMERICANS WHOM INDIA SHOULD KNOW—Jabez T. Sunderland	7	6
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	5	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	9
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyan	2	6
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH —M. K. Gandhi	15	0
CHRISTIAN MISSIONS IN INDIA (Their place in India)—M. K. Gandhi	5	0
TOWARDS NON-VIOLENT SOCIALISM —M. K. Gandhi	5	0
REBUILDING OUR VILLAGES—M. K. Gandhi	3	

Obtainable from:

'Indian Opinion,'

P.Bag, Durban, Natal.

Phone 53. Telegrams 'SOLANKI.'
P.O. Box 208.

Solanki & Co. Ltd.

Merchant & Direct Importers

Extensive range always carried in the following:

Silks, Drapery, Toilets, Perfumes, Curios, Fashion Goods and Jewellery, Wide Range of Indian, Persian and Chinese Carpets.

Stockists of well-known branded Watches.

COPPERBELT PIONEER STORE
Where Quality and Service are Paramount.

Luanshya, Northern Rhodesia.

FOR...
RUBBER STAMPS AND PRINTING
CONTACT...
STANDARD PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS AND RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, — DURBAN.
PHONE 61006.
P.O. BOX 2782.
TELEGRAPHIC ADDRESS "QUICKPRINT"
ESTABLISHED 1927.

COMMUNAL UNITY
By Gandhiji

An up-to-date collection of Gandhiji's writings on Unity between Hindus, Muslims Sikhs and others. While defining Unity Gandhiji says:

"Hindu-Muslim Unity means not unity between Hindus and Muslims only but between all those who believe in India to be their home, no matter to what faith they belong."

Foreword by Babu Rajendraprasad.

Price: 25s.

Obtainable from:
'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

DELHI DIARY
By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says:

"......In these pages one can read the anguish which he (Gandhiji) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:
'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants
—&—
Direct Importers.

47, Commissioner Street, JOHANNESBURG.

Cable & Tel. Add.: "HARGVAN". Phone 29368.

P. HARGOVAN & CO. (PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix, Natal.

પુસ્તક ૫૩ મું—અંક ૨૩
તા. ૧૦ જુન, ૧૯૫૫.
છુટક નકલ પેની ૬.
દર શુક્રવારે બહાર પડે છે.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

★

મુક્તીની ચાવી

જીંદગીની હાજતો નિત્ય વધારતાં માણસ આચાર વિચારમાં પાછો પડતો જોવામાં આવે છે. ઇતિહાસ એ પુરવાર કરે છે. માણસનું સુખ સંતોષમાં રહ્યું છે. જમે તેટલું મળતાં છતાં જેને અસંતોષ રહ્યા કરે છે એ માણસ પોતાની વૃત્તિનો ગુલામ બને છે. પોતાની વૃત્તિની ગુલામી કરતાં બીજી કોઇ ગુલામી વધારે ખરાબ આજ લગી જોવામાં નથી આવી. બધા જ્ઞાનીઓએ એટલે અનુભવી માનસશાસ્ત્રીઓએ પોકારી પોકારીને કહ્યું છે કે, માણસ પોતે પોતાનો શત્રુ છે અને મિત્ર બની શકે છે, બંધન અને મુક્તિ તેના પોતાના હાથમાં છે. એ જેમ એકને સારૂ સાચું છે તેમ અનેકને સારૂ છે. એ મુક્તિ કેવળ સાદા ને શુદ્ધ જીવનથીજ મેળવી શકાય.

—ગાંધીજી.

—o—

કાળ આવી લાગેલો છે

ભેદ ભાવો અંધશ્રદ્ધા અને તેનો ભયંકર વારસ ધર્માંધતા એ સર્વેએ આ સુંદર પૃથ્વીપર લાંબો વખત રાજ્ય કર્યું. પૃથ્વીને તેણે હીંસાથી ભરી દીધી. વારંવાર તેમાં માનવીનાં લોહીની નદીઓ વહેવડાવી, સંસ્કૃતીનો નાશ કર્યો અને આખી પ્રજામાં નિરાશા ફેલાવી દીધી. જો આ ક્રુર રાક્ષસો ફાવ્યા ન હોત તો માનવજાતે આજે ઘણી પ્રગતી કરી હોત. પરંતુ હવે એ રાક્ષસોનો મૃત્યુઘંટ વાગી રહ્યો છે.

—સ્વામી વિવેકાનંદ.

★

સર્જક શકિત

વિલ્ફ્રેડ વેલોક

ગૃહ ઉદ્યોગની એ પ્રાચીન પરંપરા ફરીથી સજીવન કરવી,એ આજે અસ્થાને છે શું? એ પછીથી એના કરતાં બહેતર હોય એવું કશું આપણે ખસૂસ પેદા કર્યું નથી. વળી જે માણસની કલ્પના શક્તિ તથા તેની સઘળી સર્જક શકિત ખીલવે તેવા કોઇ ઉદ્યોગને અનુસરવા જેવું સંસ્કારિતા કેળવવા માટેનું બીજું કોઇ વધારે સારૂં સાધન નથી. સર્વાંગી જીવનમાં વ્યાખ્યાતાઓ, ટેલિવિઝન, સિનેમા, વિગેરેનું સ્થાન છે, પરંતુ આપણે તો એ વસ્તુઓને આપણા જીવનને સંપુર્ણપણે રોકી લેવાનો અવકાશ આપ્યો છે. અને તેથી કરીને આપણે વધુ સાંભળીએ છીએ અને જોઇએ છીએ ખરા, પણ આપણામાં સમજ શકિતનો, આપણા ચિત્તને, આપણા જીવનને તથા આપણા વાતાવરણને સર્જક પુરૂષાર્થના મૂલ્યથી સમૃદ્ધ બનાવવાની શકિતનો અભાવ છે.

આપણે જે કંઇ જોઇએ છીએ, જે કંઈ સાંભળીએ છીએ તેનું મુલ્ય આપણા આચરણ પર, આપણા વર્તન પર તથા આપણા જીવન વ્યવહાર પર તે શી અસર કરે છે તેના પરથી નકકી થાય છે. આપણે જે કંઇ શીખ્યા હોઈએ તેનો વિનિયોગ કર્યા વિના કેવળ સદાને માટે સાંભળ્યાજ કરવું એ નિરર્થક જીવન છે, કેમકે, જ્ઞાનનો આપણા રોજીંદા જીવનમાં વિનિયોગ કરીએ તે સિવાય ચિત્તની સંગ્રહ શકિતની પણ મર્યાદા હોય છે. કરવા જેવી વસ્તુઓ કરવા દ્વારા આપણે જેવા થઇએ એ વસ્તુ મહત્વની છે. સામાજીક પ્રગતિ, લોકો અગાઉ જેવા નહોતા તેવા થાય, નવી વધારે સારી અને વધારે કાર્યદક્ષ વ્યકિતઓ બને તેમાં રહેલી છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, વધુને વધુ ઉચ્ચ ભુમિકાપર પોતાની અભિવ્યકતી દ્વારા સાધેલી એ કૃતાર્થતા છે, જીવન સાફલ્ય છે.

માનવીની પુર્ણતા ગ્રાહક તેમજ સર્જક શકતીઓની એક બીજાપરની અસરનું પરિણામ છે. પહેલી વસ્તુ દ્વારા આપણે નવા નવા વિચારો અને નવી નવી પ્રેરણાઓ એકત્ર કરીએ છીએ અને તેમના વડે આપણા સર્જક પ્રયાસોને સુધારીએ છીએ અને એ પુરી થતાં નવી પ્રેરણા માટે આપણે સાહિત્ય, કળા અને સંગીત તરફ વળીએ છીએ.

સર્જક ઉદ્યોગો કુટુમ્બ જીવનમાં પણ અદ્ભુત પ્રકારની મમતા પેદા કરે છે. કુટુમ્બના માણસો ઉપયોગી અને સુંદર વસ્તુઓના સર્જન દ્વારા પોતાના આત્માને વ્યકત કરે છે ત્યારે તેમનામાં રહેલી સર્વોત્તમ વસ્તુ વિકસે છે અને એ વસ્તુ કૌટુમ્બીક ભાવને દ્રઢતર કરે છે. આ રીતે કુટુમ્બ માનવસ્વભાવમાં જે કંઇ ઉત્તમ તત્વ હોય તે પેદા કરનારૂં કેન્દ્ર બને છે અને પરિણામે તેના સભ્યો ગામના વધારે વિશાળ પરીવારને સુદ્રઢ કરનાર બળ બને છે.

PHONE 33-2651

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

33 West Street, JOHANNESBURG.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

હોલસેલ મરચન્ટસ એન્ડ ડાયરેક્ટ ઇમ્પોર્ટર્સ

રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, વુલન રગ્સ. બ્લાન્કેટસ—બેબી બાળકો માટે જાત જાતનો માલ. તેમજ ક્રેપડીચીન જ્યોરજેટ સાડીઓ વીગેરે માટે હમારે ત્યાં પ્રથમ તપાસ કરવા ભલામણ છે.

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ફોન: ૩૩–૨૬૫૧

K. M. Lodhia & Co.

★

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

બાવિસ કેરેટ

સોનાના દાગીના ખાસ અમારી જાતી દેખરેખ નીચે અમને અપાયલું કામ સંતોષ પામે એવી રીતે કરીયે છીએ.

નેકલેસ, જુદી જુદી ડીઝાઇનની બંગડી અછોડા, સાડીની પીન, વીંટી બક્કલ ઇયરીંગ વીગેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

ધીરૂભાઈ પી. નાયક

બુકીંગ્ પર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ

હીંદુસ્તાન અગર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અગર જમીન માર્ગે મુસાફરી કરવા ઘરે બેઠા અમારી મારફતે બુકીંગ કરો.

જીંદગી, આગ, ચોરી, હુલ્લડ, અકસ્માત, પ્લેટગ્લાસ, વિગેરેના વીમા અમે ઉતરાવી આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ક્લીયરન્સ સર્ટીફીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલીયા અને યોર્કશાયર ઈનસ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 29e Commissioner Street, JOHANNESBURG.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અમે સ્પેશ્યલીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ટ્રાક્ટ લઈશું.

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

ગ્રે અને વિકટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર – ડરબન.

ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

છેલ્લામાં છેલ્લી હીંદુસ્તાની રેકોર્ડો

				પા.	શી.	પે.
આર પાર	SAD.	૧૫૮ to ૧૬૧	૪	૧	૧૧	૦
આહ	,,	૮૭ ,, ૯૧	૫	૧	૧૮	૯
આન	,,	૫૮ ,, ૬૨	૫	૧	૧૮	૯
અમ્બર	,,	૭૬ ,, ૮૧	૬	૨	૬	૬
અનારકલી	,,	૧૨૦ ,, ૧૨૫	૬	૨	૬	૬
અલબેલા	,,	૩૭ ,, ૪૨	૬	૨	૬	૬
અવારા	,,	૩૨ ,, ૩૬	૫	૧	૧૮	૯
અનહોની	,,	૯૨ ,, ૯૪	૩	૧	૩	૩
બુટ પોલીશ	,,	૧૭૪ ,, ૧૭૭	૪	૧	૧૧	૦
બાઝી	,,	૨૦ ,, ૨૩	૪	૧	૧૧	૦
બાઈજુ બાવરા	,,	૯૫ ,, ૧૦૧	૭	૨	૧૪	૩
બબુલ	,,	૧૫૫ ,, ૧૫૯	૫	૧	૧૮	૯
દાસતાન	,,	૧૬૦ ,, ૧૬૪	૫	૧	૧૮	૯
દીદાર	,,	૪૪ ,, ૪૮	૫	૧	૧૮	૯
ડાગ	,,	૭૨ ,, ૭૫	૪	૧	૧૧	૦
દમલોગ	,,	૪૯ ,, ૫૨	૪	૧	૧૧	૦
જમેલા	,,	૧૬૫ ,, ૧૬૯	૫	૧	૧૮	૯

નીચેની કવાલીની રેકોર્ડનો અમારી પાસે મોટો સ્ટોક છે: પંકજ, મલીક, કાંચવાળા, શેખલાલ, ઈસ્માઈલ આઝાદ, યુસુફ આઝાદ, કલાન ખાન, તલાટ મહેમુદ, ઈબ્રાહીમ ઈકબાલ વિગેરે.

સીંગલ રેકોર્ડોની કીંમત શી. ૭-૯ પોસ્ટેજ અને પેકીંગ જુદું.

આખાં યુનીયન અને રોડેસીયાથી C.O.D. ના ઓર્ડરો સ્વિકાર વામાં આવશે.

અમે અંગ્રેજી ફીલ્મ ઇન્ડિઆના એજન્ટ છીએ. છુટક નકલની કીંમત શી. ૭–૧ પોસ્ટેજ સાથે. વાર્ષીક લવાજમ પોસ્ટેજ સાથે પા. ૪–૦–૦.

આઝાદ કે.કે.,

૧૧ ગ્રોટ સ્ટ્રીટ–પહેલે માળ, જોહાનીસબર્ગ.

પી. ઓ. બોકસ ૩૩૭૯ ટેલીફોન: ૩૩૮૫૮૩

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વોર્ડરોબ, ડ્રેસીંગ ચેસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ; તદન કીફાયત ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન ડ્રેસર—

જે હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશા તઈયાર રહે છે. માત્ર રોકડા ભાવોના 'પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગળ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૧૦ જુન, ૧૯૫૫.

ઉચ્ચ આદર્શો

સધર્ન રોડેસીયાના વડા પ્રધાન મી. આર. એસ. ગારફીલ્ડ ટોડ, જેઓ યુનીયનની મુલાકાતે આવેલા છે, તેમણે પોતાના અનેક વ્યાખ્યાનોમાં કેટલીક વાતો કરેલી છે કે જે યુનીયનમાં આપણે સાંભળવાને ટેવાએલા નથી. તેઓના શબ્દો આપણા રાજકર્તાઓના વિચારો અને આચારોની વિરૂદ્ધ આશા અને હિંમત આપનારા છે. મેરીટ્ઝબર્ગમાં નાટાલ યુનીવર્સીટીના સાયેન્સ લેકચર થીએટરમાં મી. ટોડે ચર્ચની એકતા ઉપર ભાષણ કર્યું હતું. ચર્ચમાં હસ્તિ ધરાવતા ભાગલા તેમણે વખોડી કાઢયા અને કહ્યું: "હું એવો મત ધરાવું છું કે ભાગલાઓ પાડવાનું શુદ્ધ પાપ જ પૃથ્વીપર ઇશ્વરની ઇચ્છાનો અમલ કરવામાં ગંભીર અડચણરૂપ છે." તેમણે કહ્યું કે:

"ખ્રીસ્તી ધર્મ ચર્ચની બહાર હસ્તિ ધરાવતો નથી. ચર્ચ એ પૃથ્વીપર ઈશુખ્રિસ્તનું અંગ છે–લોકોનો પ્રત્યક્ષ સમાજ છે–અને આપણે જો એ અંગમાં ભળી જવા માંગતા હોઈએ તો આપણે ઇશ્વરે જાતે સ્થાપિત કરેલી શરતોનું પાલન કરવું જોઇએ. ઇશ્વરના ખ્યાલમાં ચર્ચ અખંડ છે અને તેણે રાષ્ટ્રો, જાતીઓ કે વર્ગો વચ્ચે ભેદ પાડવા નહિ જોઇએ. આજે ચર્ચમાં જે ભેદો છે તે આપણે માટે શરમાવનારી બાબત છે.... ચર્ચ ઇશ્વરે ઘડેલું છે અને તેથી તેને વિષેના આપણા વિચારો અને આપણી યોજનાઓ નવા કરારમાં આપણી દોરવણી માટે તેણે સ્થાપેલા ધોરણો અનુસાર હોવાં જોઇએ.

આ ઉચ્ચ વિચારો છે. પરંતુ યુનીયનમાં વર્તતી આપણી સ્થિતિની સાથે સરખાવતાં આપણે શું જોઇએ છીએ? આપણે જોઇએ છીએ કે ચર્ચમાં તેમજ રાજયમાં એપાર્ટહેડની નીતી વર્તી રહી છે, અને તે વધારે ને વધારે ઉંડા મૂળ પકડતી જાય છે. પરંતુ આપણા રાજયકર્તાઓની ધાર્મીક માન્યતામાં મહત્વનો તફાવત એ રહેલો છે કે તેઓ પોતાના વિચારો નવા કરારપર બાંધતા નથી પરંતુ જુના કરારપર બાંધે છે કે જે ઇશ્વરના કાયદાનો ઇન્કાર કરનારા છે.

ડરબનની હાવર્ડ કોલેજના વિદ્યાર્થીઓ સમક્ષ પ્રવચન કરતાં મી. ટોડે જણાવ્યું હતું કે, સધર્ન રોડેસીયામાં યુરોપીયન ધોરણો ટકાવી રાખવાં અત્યાવશ્યક છે અને એ દેશનું ધ્યેય નેટીવોને જેમ બને તેમ જલદી એ ધોરણોએ ઉન્નત કરવાનું હોવું જોઇએ.

મી. ટોડે કહ્યું કે,

"યુરોપીયન અને નેટીવ બંને જીવનના ઉચ્ચ ધોરણે પહોંચશે. એ દિવસને હું જરાયે ભયની નજરે જોતો નથી. નેટીવ સુધરેલો બની શકે છે અને બની રહ્યો છે અને યુરોપીયનના ધોરણે તે નહિ-પહોંચી શકે એવો કશો પુરાવો નથી. વધુમાં મી. ગારફીલ્ડ ટોડે કહ્યું કે, સધર્ન રોડેસીયા નસીબદાર છે કે તેની પાસે બીજી જાતીના રીતોર લાખ લોકો છે. જેમ દેશનો નથી થયો તેમ તેઓનો પણ કદી વિકાસ નથી થયો. પરંતુ સેન્ટ્રલ આફ્રિકાને ખીલવવામાં મદદ આપવાની તેઓનામાં શકતી પડેલી છે.

સધર્ન રોડેસીયા પોતાની યુરોપીયન વસતી વધારવાનું ચાલુ રાખશે. અને આવતા ત્રીસ વર્ષમાં નેટીવ વસતી ચોકકસ બમણી થઇ જશે.

સધર્ન રોડેસીયાના નેટીવોમાં કેળવણી મેળવવાની અને પ્રગતી કરવાની ઘણીજ ધગશ છે. નેટીવ પોતાના, અસલી રીત રિવાજો અને જંગલી રહેણી છોડવાને અને ઉદ્યોગો અને ખાણોમાં કામ કરી પોતાનું જીવન ધોરણ સુધારવા ઘણાજ ઉત્સુક છે.

મી. ગારફીલ્ડ ટોડે દર્શાવેલા ઉચ્ચ આદર્શોને બંધ નહિ બેસતી વસ્તુ તેમણે "યુરોપીયન" ધોરણનો ઉલ્લેખ કરેલો છે એ છે. લોકોને જે ખ્રીસ્તી ધર્મ પરથી ખાસ કરી જે રીતે તેનું આ દેશમાં પાલન થઇ રહ્યું છે તે જોતાં, વિશ્વાસ અને માન ઉઠી ગયાં છે તેમ, કહેવાતા "યુરોપીયન" ધોરણો પરથી પણ માન ઉઠી જવા લાગ્યું છે. આથી અમારા મત પ્રમાણે તેને યુરોપીયન ધોરણ નહિ પરંતુ "સુધરેલું" ધોરણ કહેવું એ વધારે ખરૂં ગણાય. એ ધોરણે તેઓની ઉન્નતિ કરવામાં આવે તેમાં અમે નથી માનતા કે આફ્રિકનો કે સામાન્ય રીતે બીન-ગોરાઓ તેની સામે કશો વાંધો ઉઠાવે. જો કોઈ પણ સરકાર બીન-ગોરાઓને એ ધોરણે ઉન્નત કરવા તઇયાર હોય તે સરકારને તેઓ જરૂર આવકારશે. તેઓની ફરિયાદ જ એ છે કે એ ધોરણે પહોંચવાની તેઓને તક આપવામાં આવતી નથી. બીન-ગોરાઓને લાગુ પડતા સઘળા કાયદાની વલણ તેઓની પ્રગતી અટકાવવાની છે:

મી. ટોડે ચર્ચને તેમજ રાજયને વિચારવાને પુષ્કળ ખોરાક આપેલો છે. સધર્ન રોડેસીયાના વડા પ્રધાને જાતીભેદના ઉગ્ર સવાલનો ઉકેલ કરવાને એપાર્ટહેડની વાત નથી કરી પરંતુ અખંડતા (*Integration*)ની વાત કરી છે. આપણે યુનીયનમાં કમનસીબે એથી ઉલટો માર્ગ લઈ રહ્યા છીએ અને તે આપણને કયાં ઘસડી જશે એ કહેવું મુશ્કેલ છે. સુખ શાંતીને માર્ગે તો નહિ જ પરંતુ જીવનની સઘળી સારી અને હિતકર વસ્તુઓના વિનાશને માર્ગે ઘસડી જશે.

નોંધ અને સમાચાર

ગોવાના સવાલપર કોંગ્રેસના પ્રમુખ

હિંદની કોંગ્રેસના પ્રમુખ શ્રી ઢેબરભાઇએ જણાવ્યું હતું કે ગોવાની પ્રજાની પરદેશી ઘુંસરીમાંથી મુકત થવાની સ્વાભાવિક અભિલાષાને પોરચુગીઝ સરકાર ત્રાસથી દબાવી દેવાનું કરશે તેને હીંદ મુંગે મ્હોડે જોઈ રહેવાનું નથી. તેમ જે હીંદીઓ ગોવાના લોકો પ્રત્યે સહાનુભૂતી દર્શાવી રહ્યા છે અને તેઓની લડતને સક્રીય ટેકો આપી રહ્યા છે તેઓ પર પોરચુગીઝ સરકાર તરફથી ગુજારવામાં આવી રહેલા જુલમને પણ શાંતીથી જોઇ રહેવાનું નથી.

કોંગ્રેસના પ્રમુખશ્રીએ કહ્યું કે, પોરચુગીઝ સરકાર હીંદીઓને આક્રમણ કરનારાઓ તરીકે ગણી કાઢે છે એ વાત કોંગ્રેસ સ્વિકારવા તઇયાર નથી. ખરી આક્રમણ કરનાર તો પોરચુગીઝ સરકાર છે. ગોવાના લોકો ફક્ત આક્રમણનો સામનો કરી રહ્યા છે અને તેઓની લડતને હીંદના લોકો જરૂર સહાનુભૂતી અને સક્રીય ટેકો આપશે જ.

તેમણે વધુમાં કહ્યું કે હીંદ સરકાર તેમજ કોંગ્રેસ જે અત્યંત ખામોશ બતાવી રહી છે તેનો અર્થ પોરચુગીઝ સરકારે એવો કરવાનો નથી કે તેઓને ગોવાના લોકોને માટે કશી ચિંતા નથી. તેમ તેણે એમ પણ સમજવાનું નથી કે સક્રીય પગલાં લેવાને હીંદના લોકોની પાસે કશું વાજબીપણું નથી.

શ્રી ઢેબરભાઈએ કહ્યું કે હીંદની કોંગ્રેસને જો હીંદના લોકોને ગોવાની મદદે જવાની છુટ આપવી પડી હોય તો તેની કુલ જવાબદારી પોરચુગીઝ સરકારનેજ શિરે છે. ગોવાની પ્રજાની મુક્તિને માટે જે કંઇ પણ પ્રયત્નો થઇ રહ્યા છે તેનું મહત્વ કોંગ્રેસ જરા પણ ઘટાડવા ઇચ્છતી નથી. કોંગ્રેસ આ દેશની તસુએ તસુ ભૂમીને પરદેશી સત્તાથી મુક્ત કરવા પ્રતિજ્ઞાથી બંધાએલી છે.

મી. સ્ટ્રાયડમનું યુનીયન ડે નું પ્રવચન

મે તા. ૩૧મીના યુનીયન ડેને દિવસે ઝવાર્ટકોપ્સ ખાતે ભાષણ કરતાં યુનીયનના વડા પ્રધાન મી. જે. જી. સ્ટ્રાયડમે કહ્યું હતું કે, યુદ્ધ વિના દુનીયામાં પ્રેમ અને શાંતી ફેલાવાની વાત સ્વપ્નવત છે. આપણે દુનીયાની પરિસ્થિતિ ખ્યાલમાં રાખીને આપણું રક્ષણ કરવાની કાયમની તઇયારી રાખવી પડશે. આજ કારણથી આપણું સશસ્ત્ર લશકર વધારવામાં અને તેને નિભાવી રાખવામાં મોટો ખર્ચ કરવાની જરૂર પડી છે. દુનીયાના ઘણા ભાગોપર અભખરી નજર નાખનાર અનિષ્ટ તત્વો જયાં સુધી હસ્તિ ધરાવી રહ્યા છે ત્યાં સુધી આપણી આંતરિક સુરક્ષિતતા ઉપરાંત આપણા સંરક્ષણના સાધનો આપણે વધારવા અને તેને નિભાવી રાખવા પડશે જ. તેમણે કહ્યું કે આપણા ઇતિહાસના એ તબક્કાએ જો યુનીયનની સ્થાપના નહિ થઇ હોત તો સ્વતંત્ર રાજય બનવાને હજુ આપણે જમાનાઓ સુધી રાહ જોવી પડત.

અભખરાપણું

જે અનિષ્ટ તત્વો અને અભખરાપણાનો વડા પ્રધાને ઉલ્લેખ કર્યો તે આ દેશમાંજ અને હાલની નેશનલીસ્ટ સરકારમાંજ નજરે પડી રહ્યાં છે એ તેમની ખ્યાલ બહાર લાગે છે. સરકારની હાલની એક કરોડ મતાધીકાર વિનાના બીન

ગોરાઓને ગુલામીમાં રાખવાની અને તેઓપર સર્વોપરિસત્તા ચલાવવ... [illegible] સરકારનું અભખરાપણું સુચવનારી છે. અને બહારના દેશો તો યુદ્ધ કરતા કરશે પરંતુ ખરી યુદ્ધની ધમકી તો હાલની યુનીયન સરકાર .. આપી રહી છે એમ કહેવું જરાયે અતિશયોક્તિ ભરેલું નહિ ગણાય.

સેનેટ બીલ ઉપર કલર્ડ લોકોનું નિવેદન

કલર્ડ કોમના છ નેતાઓએ એક નિવેદન બહાર પાડી સેનેટ બીલ પર પોતાનો મત દર્શાવ્યો છે. નિવેદનમાં તેઓ જણાવે છે કે, સેનેટ બીલ પરની ધારાસભામાં ચર્ચા દરમીયાન સરકારે આ બીલ લાવવાનું કારણ કલર્ડ લોકોને સામાન્ય મત પત્રક પરથી કાઢી નાખવાનું આપ્યું હતું, પરંતુ કલર્ડ કોમના મતને કશું ધ્યાન આપવામાં આવ્યું નહોતું. કલર્ડ કોમને લાગ્યું છે કે આ કટોકટીની સ્થિતિને કલર્ડ કોમનો મત દર્શાવ્યા વિના જવા દેવામાં આવશે તો તેની બીનજવાબદારી ગણાશે, અને કદાચ એમ કહેવાશે કે કલર્ડ લોકોને કાયદામાં કશો રસ નહોતો અને તેથી દેશના હિતમાં પણ કશો રસ નહોતો.

બીલથી આવતી ચુંટણીમાં કલર્ડ વોટરોની સંખ્યા વધવાનું જોખમ દુર કરવાનું સાધવામાં અને એ રીતે નેશનલીસ્ટની સર્વોપરિતા સ્થાપિત કરવાનું સાધવામાં આવ્યું છે.

નેશનલીસ્ટો એવી આશા ધરાવી રહ્યા છે કે યુરોપીયનો વડેજ ચુંટાએલા લોકો રાજ્ય ચલાવી શકશે અને એ રીતે ગોરાની સર્વોપરિતા સ્થાપી કરી શકશે. તેઓ મતદારોનું કહેવાતું મેન્ડેટ અમલમાં મુકીને પોતાની રાજકીય સ્થીરતા દાખવવાની આશા રાખે છે.

નેશનલીસ્ટ સરકાર પોતાની ધારણા મુજબની પાર્લામેન્ટની સર્વોપરિતા સ્થાપવા માગે છે અને પોતાના રાજકીય મતવાદના ટેકામાં ધર્મનો આશરો લી છે અને એવું સમજાવે છે કે તેઓ ઇશ્વરની ઇચ્છા મુજબ વર્તી રહ્યા છે.

વિરોધ પક્ષ એક પક્ષીય રાજ્ય અને આપખુદ સત્તાનું જોખમ દુર કરવા માંગે છે, એવી સત્તા સ્થપાય તો તેઓ સરકારને કદી દુર કરી શકશે નહિ અને બંધારણનો કાયદાની છટકબારીઓથી ભંગ કરી શકાશે.

તેઓ અન્ય લઘુમતીઓના તેમજ બહુમતી વર્ગોના પણ હકોપર પ્રહાર થવાની શકયતા દુર કરવા મથી રહ્યા છે અને કલર્ડ લોકોને આપવામાં આવેલું ગોરાનું વચન ભંગ થતું રોકવા મથી રહ્યા છે.

કલર્ડ લોકોના હકોપર ભુતકાળમાં થઇ ચુકેલા પ્રહારો અને નેતાના થએલાં માનભંગોને લીધે તેમના નિરાશા આવી ગઇ છે અને તે [illegible] જીવનમાં શિથિલ રહ્યા છે. તેનો અર્થ એવો નથી કે તેઓને તેમાં રસ નથી.

કલર્ડ લોકોમાં મતભેદો છે પરંતુ તે બીલને વિષે નથી પરંતુ તેનો વિરોધ કરવાની રીતને વિષે છે.

કલર્ડ વોટરો ઓછી સંખ્યામાં રજીસ્ટર થયા છે તેનું કારણ એ છે કે બન્ને મુખ્ય રાજકીય પક્ષોએ એ બાબતમાં નિષ્કાળજી બતાવેલી છે.

ગોરા વિરૂદ્ધની અને સરકાર વિરૂદ્ધની લાગણી દિનપર દિન વધતી જાય છે. કંઇ સરકાર સત્તામાં હોય એ સવાલ નથી. અમે તે હોય તેની સામેની લાગણી વધવા લાગી છે. બીજી લાગણી કલર્ડોને એ થઇ રહી છે કે આ એક યુરોપીયનોનો સવાલ છે.

કલર્ડ કોમના હકોપર થતા પ્રહારોની કશી ચીંતા નહિ કરવાના કારણે યુરોપીયનોએ જાતે આ તકલીફ પોતાની ઉપર આવવા દીધેલી છે અને તેથી પોતાના જાતીય દ્વેશના ફળો ભલે તેઓ જાતેજ ભોગવતા.

અમને લાગે છે કે ધારાસભાએ જાણવું જોઇએ કે કલર્ડ લોકોને ઘણીજ ચીંતા થઇ રહી છે. સામાન્ય મત પત્રકપરથી અમારાં નામો કાઢી નાખવામાં આવે તે સામે અમારો સખ્ત વિરોધ છે. અમારી મૂળ સ્થિતિમાં અમે જરાયે નબળા નથી પડયા.

રશીયામાં ડોકયું

(સુશીલા ગાંધી)

અહીં કોમ્યુનીસ્ટો વિશે જે વિવિધ વાતો આપણે સાંભળીએ છીએ અને તેઓ પાસેથી જે રશીયા વિશે જ્ઞાન આપણને મળે છે તેમાં એક સ્ત્રી પુરૂષના સંબંધ વિશેનું પણ છે. એમ કહેવાય છે અને મનાય છે કે સ્વતંત્ર સહચાર એ કોમ્યુનીસ્ટોનો એક હકક છે. અને તે વિચારસરણીએ આજે દુનિયાના અને આ દેશના કોમ્યુનીસ્ટોમાં ખુબ ઘર કર્યું છે. આથી શ્રીમતી જયાબેન રોય મોરકોમાં રહે છે એમ જાણ્યું ત્યારે મેં ત્યાંના કેટલાક પ્રશ્નો જાણવા તેઓ સાથે પત્ર વ્યવહાર કર્યો હતો. તેના જવાબમાં આ લેખ તેઓએ મોકલ્યો છે.

રશીયાની લગ્ન પ્રથા

શ્રીમતી જયા રોય

દક્ષિણ આફ્રિકાના 'ઇન્ડિયન ઓપિનિઅન' પત્રામાં રશીયા વિષે સત્ય હકીકતો લખવાનું શ્રીમતી સુશીલાબેન ગાંધીનું આમંત્રણ મને મળ્યું તેથી સહર્ષ આજે થોડું લખીને મોકલું છું. તેમનો એક પ્રશ્ન હતો કે "રશીયામાં મુક્ત સહચાર એ સામાન્ય વસ્તુ છે અને લગ્ન જીવન જેવું કશું નથી એવી અહીં ઘણાની માન્યતા છે." તેથી આજે લગ્ન પ્રથા પર લખું છું. અહીંના મારા પાંચ વર્ષના વસવાટથી જે કાંઇ અંગત અનુભવો થયા છે તેજ લખીશ. યુરોપના બીજા ભાગોમાં છે તેમ અહીં પણ સ્ત્રી-પુરૂષ પોતાના જીવન સાથીને પસંદ કરતા પહેલા સહચાર કેળવે છે. વડીલોની હાજરીમાં એક બીજાને મળે, હરે ફરે, અને વિચારો જાણી લે છે. ત્યારબાદ લગ્ન કરે છે. લગ્ન ચર્ચમાં અને રજીસ્ટર એમ બે રીતે થાય છે. કોઇ ફકત રજીસ્ટર થાય છે અને કોઇ બન્ને વિધીઓ કરે છે. લગ્ન બાદ બીજા દેશોની જેમ જમણવાર, નાચ, ગાન, ભેટ વિગેરેની પ્રથા આ દેશમાં પણ છે. લગ્નનું જમણ સાત આઠ કલાક સુધી લંબાય છે. વચ્ચે વચ્ચે ભાષણો નાચ-ગાન થયા કરે છે. બધું વાતાવરણ ખુબ આનંદી અને ઉલ્લાસ ભર્યું હોય છે.

આ લખુ છું ત્યારે મારા મનમાં એક સ્મરણ તાજું થાય છે. હું અહીં નવીજ આવેલી. બે એક વાર જાહેર મેળાવડામાં એક ઓળખીતા બેન સાથે એક જુવાન અને એક યુવતીને બન્ને હાથમાં હાથ પકડી ફરતાં જોયા હતા. બન્ને બાળકોને આમ હાથમાં હાથ નાખી ફરતાં જોઇ મારા ભારતીય મનમાં એમ થયું કે આ બન્ને એમના બાળકો હશે. પણ જ્યારે મેં જાણ્યું કે યુવતી તેમની ભાવી પુત્ર વધુ હતી અને યુવક તેમનો પુત્ર હતો. ત્યારે હું સ્વતંત્ર વિચારની હોવા છતાં મને ઘણું આશ્ચર્ય થયું. આ સાથે આવી રીતે જાહેરમાં નિસંકોચ પણે મળે હળે અને એક બીજાને જાણે એ કેટલું આગ્રહ માનસ!

સ્નેહ લગ્નની પ્રથા અહીં પણ છે. મોટા ભાગના લગ્નો એક બીજાની પસંદગીથી જ થાય છે. સમાજ કે વડીલોથી કશુંજ ન છુપાવતાં તેઓ હળે મળે છે અને લગ્નથી જોડાય છે. રશીયાનું લગ્ન જીવન ઘણુંજ સમૃદ્ધ અને સોળે કળાએ પાંગરતું મને લાગ્યું છે. બન્ને જણું મુકત અને સ્વતંત્ર ઇચ્છા હોય તો પરણ્યા બાદ પુરૂષની અટકથી સ્ત્રી ઓળખાય અથવા પોતાને નામે જ ઓળખાય. પુરૂષની ઇચ્છા હોય તો તે સ્ત્રીની અટક સ્વીકારે, બન્ને કમાતા હોય, સંસાર ચલાવતાં હોય અને છતાં ઓછામાં ઓછા છુટા છેડા આ દેશમાં થાય છે.

સોહાગના પ્રતીક તરીકે જેમ યુરોપના દેશોમાં વીંટી પહેરવાનો રીવાજ છે તે પણ આ દેશમાં ફરજીયાત નથી. મરજી હોય તો પહેરે. લગ્ન વખતે

બે અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૫૫ મે–જુન	હીંદુ ૨૦૧૧ જેઠ આષાઢ	મુસલમાન ૧૩૭૪ હીજરી– સવાલ –ઝીલકાદ	પારસી ૧૩૨૪ ફએ	સુર્યોદય ક. મી.	સુર્યાસ્ત ક. મી.	ધાર્મીક તહેવારો–ઉત્સવો
શુક	૧૦	સુદ ૫	૧૮	૧૨	૬–૪૬	૫–૦૩	
શની	૧૧	,, ૬	૧૯	૧૩	૬–૪૬	૫–૦૨	પંચક
રવી	૧૨	,, ૭	૨૦	૧૪	૬–૪૬	૫–૦૨	,,
સોમ	૧૩	૧૬ ૮	૨૧	૧૫	૬–૪૭	૫–૦૨	,,
મંગળ	૧૪	,, ૯	૨૨	૧૬	૬–૪૭	૫–૦૨	,,
બુધ	૧૫	,, ૧૦	૨૩	૧૭	૬–૪૭	૫–૦૧	,,
ગુરૂ	૧૬	,, ૧૧	૨૪	૧૮	૬–૪૭	૫–૦૧	ભીમની એકાદશી
શુક	૧૭	,, ૧૨	૨૫	૧૯	૬–૪૮	૫–૦૧	
શની	૧૮	,, ૧૩	૨૬	૨૦	૬–૪૮	૫–૦૧	
રવી	૧૯	,, ૧૪	૨૭	૨૧	૬–૪૮	૫–૦૧	શ્રાદ્ધની અમાવાસ્યા
સોમ	૨૦	,, ૩૦	૨૮	૨૨	૬–૪૯	૫–૦૦	
મંગળ	૨૧	,, ૧	૨૯	૨૩	૬–૪૯	૫–૦૦	બીજનો ક્ષય
બુધ	૨૨	,, –૨	૩૦	૨૪	૬–૪૯	૫ ૦૦	
ગુરૂ	૨૩	,, ૩	૧	૨૫	૬–૪૯	૫–૦૦	

કન્યાને સફેદ વસ્ત્રમાં શણગારવામાં આવે છે; આ ઘણો પ્રાચીન રીવાજ છે. લગ્ન સમયે તેઓને ત્રણ દિવસની રજા આપવામાં આવે છે. આપવા લેવાનો રીવાજ અહીં છે પણ તે પણ મરજી માત ઇચ્છા અને શકતી મુજબ મા બાપ આપે લે છે. મોટો એવી અપાય છે કે જે નવ પરણીત દંપતીને નવું ઘર માંડવાને ઉપયોગી થઇ પડે. આ છે અહીંની લગ્ન પ્રથા.

વિવિધ ખબરો

યુનીયનમાં આવેલા ઇજીપ્તના ચાવલ

યુનીયન સરકારે ઇજીપ્ટ પાસેથી ૧૦ હજાર ટન ચાવલ ખરીદ કર્યા છે તેમાંથી એક હજાર ટન જેટલા એપ્રીલ માં આયાત થયા હતા. ચાલુ માસની આખરી સુધીમાં ૧૭૦૦ ટન કેપટાઉન અને ડરબન ઉતારવામાં આવશે અને બાકીના થોડા વખત બાદ આવશે, કન્ટ્રાકટનો ભાવ પહેલા ૫૦૦૦ ટન (મોટા ટન)ને માટે પા. ૪૩ હતો અને બીજા પાંચ હજાર ટન માટે પા. ૪૨–૧૦–૦ના ટન લેખે હતો યુદ્ધ પહેલાં ઇજીપ્ટ અને બ્રાઝીલના ચાલનો ભાવ ટનના પા. ૧૨–૧૦–૦ હતો.

શ્રી નેહરૂ રશીયાની મુલાકાતે

હીંદના વડા પ્રધાન શ્રી નેહરૂ જેઓ રશીયા અને પુર્વ યુરોપની મુલાકાતે ગયા છે તેમણે જતાં પહેલાં પુનામાં મળેલી એક માસ મીટીંગ માં કહ્યું હતું કે તેઓ કોઇ પણ જાત ની મસલતો કરવા જતા નથી તેમણે કહ્યું, "હું કોઈ પણ પક્ષની સાથે કોઇ પણ સવાલો પર મસલત કરવા જતો નથી.. અન્ય દેશોના નેતાઓ સાથે વાત ચીત કરીશ. તેઓને સમજવાનો પ્રયત્ન કરીશ, અને દુનીયા સમક્ષ આવી પડેલા સવાલોપર મારો મત માંગવામાં આવશે તો આપીશ. શ્રી નેહરૂ પ્રથમ રશીયા જશે અને ત્યાંથી ઓસ્ટ્રીયા, પોલેન્ડ, ઝેકોસ્લોવેકીયા, યુગોસ્લાવીયા અને ઇટલી જશે.

શ્રી નેહરૂ મોસ્કો પહોંચતાં ત્યાંની પ્રજાએ પુષ્પ વૃષ્ટિથી વધાવી લીધા હતા. સોવીયેટના વડા પ્રધાન મો. નીકોલે બલ્ગેનીનની સાથે ખુલ્લી સલુન કારમાં મોસ્કોના રસ્તાપરથી પસાર થતાં હજારો રશીયનોએ તેમને અનુપમ સતકાર આપ્યો હતો

શ્રી નેહરૂએ કહ્યું કે, "હું અહિ તમારા લોકો અને તમારી સરકારને માટે સારામાં સારી લાગણીથી આવ્યો છુ. તમારી વધારે પીછાણ કરવા આવેલો છું."

કસ્તુરબા સ્મારક સ્કુલ માટે ફાળો

નીચેનો ફાળો કરવામાં પોતાનાં સમયનો ભોગ આપી મદદ કરવા માટે શ્રી ગોવનભાઇ મોરારભાઇ, શ્રી ગીરધર ભાઇ ધનજીભાઇ, શ્રી ખંડુભાઇ પરષોતમભાઇ અને શ્રી. મોરારભાઇ ફકીરભાઇના અમે ઘણાજ આભારી છીએ.

આગલો સરવાળો	૨૦૭–૬–૦
શ્રી. ગોવન મોરાર	૧૦–૦–૦
દુર્લભભાઇ લલ્લુભાઇ	૭–૭–૦
કાઉન્સીલર ઇ. એમ. મુલ્લાં (તેમના પુત્રની શાદીની ખુશાલીમાં)	૨–૨–૦
સૌ. કાશીબેન (એડવોકેટ ડી. પ્ર. મીસ્ત્રીના ધર્મપતિ)	૧–૦–૦
સૌ. કુંવરબેન (માસ્ટર બ્રધર્સ ના શ્રી નાથુભાઇના ધર્મપતિ)	૧–૦–૦
કુલ	૨૨૮–૧૫–૦.

૧,૨૦,૦૦૦ની બાટા શુ ફેકટરી

ગયા ગુરૂવારે એક લાખ વીસ હજાર ની બાટા શુ ફેકટરી નાટાલના એડમી નીસ્ટ્રેટર મી. ડી. જી. શેપ્સટન તરફ થી પાઇનટાઉનમાં ખુલ્લી મુકવામાં આવી હતી.

લગ્નો

ડરબનના સોની ટપુભાઇ ખેરાજભાઇ સુપુત્રી નર્મદાબેનના શુભલગ્નની સોની જીરાભાઇ પરષોતમભાઇના સુપુત્ર શ્રી મનજીલાલ સાથે શનીવાર જુન તા. ૪થીના લોર્ન સ્ટ્રીટપર આવેલા ગાંધી હોલમાં લોકોની મોટી હાજરી વચ્ચે થયાં હતાં.

* * *

ડરબનના જાણીતા વેપારી હાજી સાહેબ એ. કે. હુસેનની સુપુત્રી રબીયા બાઇનાં લગ્ન મરહુમ હાજી ઇસ્માઇલ અલી ઇબ્રાહીમના સુપુત્ર હાજીરબીયા સાથે શનીવાર જુન તા. ૪થીના ગ્રે સ્ટ્રીટની જુમા મસ્જીદમાં મોટી હાજરી વચ્ચે થયાં હતાં.

* *

તા. ૨૯–૫–૫૫ રવીવારને દિવસે બોદાલીવાળા શ્રી વાલજીભાઇ ભાણા ભાઇ હીરાભાઇ (હાલ મુ સેટલર્સ ડી. પ્રીટોરીઆ)ના પુત્ર ચિ. લાલભાઇ નાં શુભલગ્ન ગામ કરાડીના શ્રી ઉકા ભાઇ વાલાભાઇ (હાલ મુ જોહાનીસ- બર્ગ)ની સુપુત્રી ગંગુબેન સાથે જોહા- નીસબર્ગ ગાંધી હોલમાં થયાં હતાં. એ પ્રસંગે નવદંપતિને આશીર્વાદ આપવા પધારેલ સર્વ સ્નેહી સંબંધી ઓનો શ્રી વાલજીભાઇ આભાર માને છે.

આ લગ્નની ખુશાલીમાં શ્રી વાલજી ભાઇ ભાણાભાઇ તરફથી જુદી જુદી સંસ્થાઓને ભેટની રકમો આપવામાં આવી હતી.

દરીયામાં ઉંડી ડુબકી

તેનસીંગ અને હિલેરી સૌથી ઉંચા શિખરે ચઢી આવ્યા અને બે ફ્રાંસ નૌકાદળના ઓફીસરો ૧૩ હજાર ફીટ ઉંડા પાતાળમાં ફરી આવ્યા. બન્નેમાં મૃત્યુ સાથે બાથ ભીડવાની હતી. એક માં માણસની સહન શક્તિની પરાકાષ્ઠા હતી જ્યારે બીજામાં વિજ્ઞાનની પરા- કાષ્ઠા હતી અને સાથે સાથે બન્ને માં અજોડ સાહસ વૃતિ હતી. આ સાહસ વીરો સાથે 'લાઇફ'ના સહતંત્રી પણ ડુબકી મારવામાં સાથે હતા. તેઓએ લખ્યું છે કે, "ફ્રાંસના ટુલોન બંદરેથી આ ડુબકી મારવામાં આવી હતી. ડુબકી મારવા માટે વપરાતી કીસ્તી બંધ કરી ઉંડે અને ઉંડે પાણી માં ઉતરતી ગઇ અને દુનીયા સાથે વાયરલેસથી સંબંધ રાખતી રહી. સવારના ૯॥ થી સાંજના ૪॥ વાગ્યા સુધીનો પ્રોગ્રામ હતો. ૫૦ ફીટે પાણી લીલું દેખાતું. ૧૫૦ ફીટે પાણી સંધ્યા કાળ જેવું ઝાંખું લાગે છે. ૨૫૦ ફીટ નીચે સુર્યના કીરણો આવી શકતાં નથી. તેથી પાણી કાળુ લાગે છે. ધીમી ગતીથી કીસ્તી પાણીમાં અંદર ને અંદર જઇ રહી છે. કીસ્તીમાં માણસને જીવંત રાખી શકે તે માટે પ્રાણવાયુ પુરતા પ્રમાણમાં હોય છે. માણસના શ્વાસોશ્વાસનો કારબન શુદ્ધ કરે તેવું યંત્ર પણ હોય છે. એક દમ સનાતન અંધકાર છવાય છે. અકસ માતથી કાંઇક જોખમ થાય તો આપ મેળે તેમાંનો અમુક સામાન દરીયાની સપાટી પર તરવા માંડે. આ ૧૨ કલાકે થાય. આથી ઉપરના માણસોને જાણ થાય કે કીસ્તી ડુબી ગઇ છે અને તેની શોધ કરે. કીસ્તીમાં લાઇટ હોય છે. તેની ઉપર ખુબ મજબુત કાચો હોય છે પણ છતાં જો પાણીનું દબાણ એકાદ લાઇટના કાચને તોડે તો સખત દબાણ ધરાવતા પાણીમાં એવી બળવાન લહેરો ઉઠે કે તે કીસ્તીને એક ઈંડાની જેમ તોડી નાખી શકે. આવું જોખમ છે. ૧૦૦૦ ફીટ અમે ઉતર્યા અહીં સુધી સેકંડે એક ફુટની ઝડપ હતી. હવે ઝડપ વધતી ગઇ. ૨૮૦૦ ફીટે રાક્ષસી પાણીના જીવો જોવા મળે છે. ૪૬૦૦ ફીટે અમે ખાણું લીધું જળચર પ્રાણી ઓના સુંદર રંગો જોયા. તેઓના મનો હર રંગો ખુબ ગમ્યા. પણ ડરામણ તેમના રૂપ અકળાવતાં હતા. અમે કોઇને જોઇ શકતાં નથી અમને કોઇ જોઇ શકતું નથી કોઇ અમને મદદ કરવા આવી શકે તેમ નથી આ કલ્પના મનને થડકાવવાને પુરતી છે. ૬૦૦૦ ફીટ નીચે સમુદ્રનું તળીયું દેખાય છે. તળીયુ ૬૬૦ ફીટ નીચે રહે ત્યારે યંત્ર ખબર આપે જેથી કીસ્તીને નીચે ઉતરતી રોકવી પડે. ૭૦૦૦ ફીટે આવ્યા. કીસ્તીને ઉતરતી બંધ કરી અને તે ધીમે ધીમે તળીયે બેસી ગઇ. ૭૭૧૦ ફીટ નીચે અમે આવ્યા. કેવું એ તળીયું. નિર્જીવ ભયંકર માખણ જેવો કાદવ પથરાયેલો છે. જીવો પણ ભાગ્યેજ આટલે ઉંડે દેખાય છે. ત્રણ કલાક પાણીની અંદર સમુદ્રને તળીયે ફર્યા અને ફરી ઉપર આવવા ઉપડયા ૪–૨૦ એ ફરી અમારી દુનીયા નાં અમે હર્ષભેર દર્શન કર્યા.

પરચુરણ

—ફીનીકસ સંસ્થાને મળેલી નીચેની રકમ સાભાર સ્વિકારીએ છીએ: શ્રી. વાલજીભાઈ ભાણાભાઇ (સેટલર્સ, ડી. પ્રીટોરીયા) પોતાના પુત્રના શુભલગ્નની ખુશાલીમાં પા. ૨–૨–૦.

—કેપટાઉન ક્ષત્રીય મોચી મીત્ર મંડળ ના મંત્રી તરફથી જણાવાય છે કે શ્રી પરાગભાઇ પરભુભાઇના નાનાભાઇ નારણભાઇ બેલજીયન કોંગોમાં સ્વર્ગ- વાસ પામ્યા હોવાથી સ્વર્ગસ્થના આત્માની શાંતી અર્થે તા. ૧૮–૫–૫૫ ના હવન ક્રીયા કરવામાં આવી હતી અને શ્રી પરાગભાઇ તરફથી જુદી જુદી સંસ્થાઓને દાન આપવામાં આવ્યું હતું

વેચવાના છે

નવસારી સ્ટેશન રોડ પર, બંગલાઓમાં ત્યા સોસાયટીઓમાં મકાન અગર ખુલ્લા પ્લોટ લેવા માટે અગર નેશનલ સેવીંગ્સ સર્ટીફીકેટ (આવક વેરાથી મુક્ત વ્યાજ) ખરીદવા લખો:

એમ. જનાર્દન ભટ્ટ,
Authorised Agent For
Government of India
National Saving Certificate.
બાળા સાહેબની હવેલી,
Navsari, Bombay, India.

બુકકીપીંગ, ઇનકમ ટેકસ રીટર્ન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલીયરન્સ અને ઇનસ્યોરન્સ માટે મળો:

આર. વીઠ્ઠલ

૨૧૩ મેડોસા હાઉસ, ૧૭ કમીશનર સ્ટ્રીટ, સેકન્ડ ફલોર, ફેરેરાસ્ટાઉન, જોહાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩–૧૬૫૪.

જોડણી કોશ મોટો

ગુજરાતી ટુ ગુજરાતી ડીકસનરી.
કીમત પા. ૧–૨–૬.

મળવાનું ઠેકાણું આ ઓફીસ

'Indian Opinion'
Private Bag,
Durban. Natal.

જોહાનીસબર્ગ ઈન્ડિઅન સોશીયલ વેલફેર એસોસીએશન

જોહાનીસબર્ગ ઇન્ડિઅન સોશીયલ વેલફેર એસોસીએશનનો વીસમો વાર્ષીક હેવાલ બહાર પડયો છે. એસોસીએશનના પ્રમુખ ડો. એ. ડબલ્યુ હર્નલીએ પોતાના એ હેવાલમાં જણાવેલી હકીકત જાણવા જેવી છે. તેઓ લખે છે કે, "હું ઇચ્છું છું કે આપણા સભ્યોને હું એવી ખાત્રી આપી શકવાની સ્થિતિમાં હોઉં કે આવતાં વીસ વર્ષને માટે પ્રગતિમાન વિકાસને માટેની અમારી પાસે યોજનાઓ છે. તેને બદલે મારે જણાવવું પડે છે કે અમે ઘણાજ પ્રતિકુળ સંજોગોમાં અત્યંત અગત્યનાં કામને જ ધ્યાન આપી શકીએ છીએ. આપણા દેશની સ્થિતિ બદલાતી જાય છે અને આગળ શું થવાનું છે એ કહેવું ઘણું મુશ્કેલ છે. ગ્રુપ એરીયાઝ એકટ પસાર થયો છે અને આપણા દેશમાં જુદી જુદી જાતીના લોકો સુરક્ષિતતાથી સ્થાયી થઇ શકવાની યોજનાઓની અમે રાહ જોઇ રહ્યા છીએ. દરમીયાનમાં લોકો, જેવા કે હીંદીઓ, જેઓ નાના લત્તાઓમાં ગોંધાયા હતા તેઓ વધારે ને વધારે નાના લત્તાઓમાં ગોંધાતા જાય છે. કારખાનાઓને માટે જગ્યા કરવાને જેમ જેમ ઘરો તોડાતાં જાય છે, તેમ તેમ કુટુંબોને ત્યાંથી હટવું પડે છે. પરંતુ કયાં જવું તેની તેઓને ખબર હોતી નથી. મહિને મહિને અમારી સોશીયલ વર્કર (સમાજ સેવા કાર્યકર) જણાવે છે કે, "ગરીબ કુટુંબોને સારી રીતે ઘરોમાં વસાવવાનું વધારે ને વધારે મુશ્કેલ બનતું જાય છે. લોકોને કયાંયે જવાની જગ્યા નહિ હોવાથી તેઓ અત્યારથી જ ગીચ થઇ રહી છે તેવા ઘરોમાં સંખ્યાબંધ ભરાતાં જાય છે. ઠંડીની ઋતુમાં તેઓ એકજ પાતળી કામળી ઓઢી સીમેન્ટની ખુલ્લી જમીન પર સુઇ રહે છે. ભીડવાળા ઘરોમાં ખાટલાં મુકવાની જગ્યા હોતી નથી. જે દેશ ઘણીજ ઝડપથી ખીલી રહ્યો છે અને જેની રાષ્ટ્રિય આવક વધતી જાય છે, તેવા આપણા આ દેશને માટે આવી સ્થિતિ શોભારપદ નથી. તેમ એવું યે નથી કે દુનીયાના અન્ય દેશોની જેમ આપણા દેશમાં જગ્યાની તંગી છે."

હેવાલ વધુમાં જણાવે છે કે, "ઘરડા અપંગ હીંદીઓને માટે અમારે એક મદદની ઘણીજ જરૂર છે. પ્રતિવર્ષ હૉસ્પીટાલ તરફથી અમને અનેક વાર કોઇક એવા ઘરડાને માટે માગણી કરવામાં આવે છે કે, તેને હવે દાકતરી દેખરેખની જરૂર નથી પરંતુ માત્ર સંભાળનીજ જરૂર છે અને તેથી તેને ત્યાંથી બેસેડી લઇ જાઓ. કુટુંબમાં તેવા ઘરડા અપંગની સંભાળ રાખનાર કોઇ જુવાન શખ્સો ન હોય ત્યાં તેવા કેસોને માટે કોઇક સંસ્થા હોવી જોઇએ. પરંતુ જ્યાં સ્થીરતાથી રહેવાને સ્થળજ ન હોય ત્યાં તેવી સંસ્થાનો વિચારજ શી રીતે કરી શકાય? એજ સ્થિતિ સુચવાયેલા વલીઅમ્મા મેમોરીયલ હોલને વિષે છે. આ હોલને માટે મહાત્મા ગાંધીજીએ ૧૯૧૪મા જમીન ખરીદી હતી છતાં આજ પર્યંત એ હોલ બાંધી શકાયો નથી અને ટ્રસ્ટીઓથી જવાબદારીના કંઇ પણ ભાન સાથે તે બંધાવી શકાતો નથી."

હેવાલ જણાવે છે કે, "એ કરૂણા જનક બાબત છે કે છોકરાંઓના શિક્ષણને માટે જરૂરી શાળાઓને માટે પણ જમીન મળી શકતી નથી."

"મીસ કેટઝ, જેઓ જાણીતાં સમાજ સેવક છે અને પોતાની સુંદર સેવાઓથી હીંદી કોમનું માન સંપાદન કરેલું છે, તેમણે વર્ષ દરમીયાન ૧૩૪૫ ઘરોની મુલાકાત લીધી હતી."

હેવાલ જણાવે છે કે, "હીંદીઓ ઘણીજ ભીડમાં રહેતા હોવાના કારણે તેઓમાં ટી.બી.ના કેસો ઘણા હોય છે. સાઉથ આફ્રીકન નેશનલ ટયુબરકયુલોસીસ એસોસીએશન કોઇક વાર ભાડાંની મદદ કરે છે અને ટી.બી. એસોસીએશન વધારાનો પુષ્ટિકારક ખોરાક પુરો પાડે છે.

"અમારા સોશીયલ વર્કરની ઘણી ખરી મુલાકાતો મા બાપની તકલીફોના સંબંધમાં હોય છે. હીંદી કોમ સામાન્ય રીતે દેશના કાયદાને અત્યંત માન આપનારી કોમ છે અને સંયુક્ત કુટુંબની તેઓની જુની પ્રથાથી બાળકોને ઘરમાં શિસ્તપાલનની સારી તાલીમ અપાતી હતી. આજે કુટુંબોનું ખંડન થઇ રહ્યું છે અને બાળકો મોટાની આજ્ઞા પાળતા નથી અને મા-બાપો બાળકો પ્રત્યે નિષ્કાળજી બતાવતા થયાં છે."

હેવાલ જણાવે છે કે, "એ શોચનીય છે કે હીંદુ છોકરાંઓને જો કોઇ સંસ્થામાં મુકવાના હોય તો તેઓને પોતાના સગાંસ્નેહીઓથી દુર નાટાલ મોકલવામાં આવે છે. આ વર્ષમાં ભુતકાળની આ પ્રથાના ઘણા કરૂણ પરિણામો આવ્યાં હતાં. બે છોકરા જેમને નાટાલ મોકલવામાં આવ્યા હતા તેઓ ત્યાં ઉછર્યા, ત્યાં તેઓને સારી નોકરી મળી અને પરણી ગયા. ટુંક મુદત પર તેઓ ટ્રાંસવાલના હોવાની વાત બહાર આવી અને સત્તાધીશોએ તેઓને ૨૪ કલાકમાં ટ્રાંસવાલ ચાલ્યા જવાની નોટીસ આપી. તેઓને બધું છોડી દઇ અહિં ચાલ્યા આવવું પડયું અને હવે તેઓ એંગ્લીકન ચર્ચની જમીન પર તંબુમાં રહે છે અને પોતાના કુટુંબીજનોનું પોષણ કરવાને મહા મુશીબત ઉઠાવવી પડે છે.

"જેઓને ગુજરાન માટે મેનટેનન્સ ગ્રાન્ટ મળે છે તેવાં કુટુંબોની નીયમીત મુલાકાતો લેવામાં આવે છે. તેવાં કેસો મોટે ભાગે નાના બાળકો સાથની વિધવાઓના છે. પરંતુ ઘડપણનું પેનશન મેળનારાઓના પણ છે, કે જેઓને પોતાના બાળકો માટે મદદ મળે છે. આ માતાઓને પોતાના બાળકોને સારી રીતે ઉછેરી શકે તેને માટે બનતું સઘળુ કરવામાં આવે છે.

"હેવાલના વર્ષ દરમીયાન તેવા ૮૬ કેસોને ધ્યાન દેવામાં આવ્યું હતું.

"માબાપોને મારે ફરી ભારપુર્વક જણાવવું જોઇએ કે તેઓએ પોતાના બાળકોના જન્મ રજીસ્ટર કરાવવા જોઇએ.

"સરકારને જુદી જુદી જાતની ગ્રાંટો માટે અરજી કરતી વખતે જન્મના સર્ટીફીકેટો ઘણા જ જરૂરી છે. આપણા સોશીયલ વર્કરનું કામ એથી ઘણું સહેલું થઇ પડે છે. એ સર્ટીફીકેટો ન હોય તો જરૂરી હકીકત મેળવવામાં ઘણો કીંમતી વખત બરબાદ જાય છે.

"હીંદીઓ પોતાના છોકરાંઓથી સહેલાઇથી છુટા પડતા નથી. પરંતુ સામાન્ય રીતે તેઓ છોકરાંઓ તરફ માયાળુ હોય છે અને પોતાના ઘરમાં ખુશીથી લઇ લે છે. વર્ષ દરમીયાન એવા અગીઆર છોકરાંઓને દત્તક લેવડાવી શકયા છીએ."

મેડીકલ કલીનીક

"અમારી કલીનીક લોકપ્રિય છે. હીંદીઓ તેને પોતાનીજ ગણી ખુશીથી ત્યાં આવે છે. વર્ષ દરમીયાન ૧૪૩૬ દરદીઓને દાકતરોએ તપાસ્યા હતા. અમે સ્ત્રીઓ અને બાળકોને તપાસીએ છીએ અને જરૂર પડે ત્યારે હૉસ્પીટાલોની સાથે નજીકના સહકારથી કામ કરીએ છીએ. છોકરાંઓ વીસ માઇલ દુર લેનેશીયામાં સ્થપાએલી સ્કુલ સિવાયની બીજી સઘળી સ્કુલોમાંથી આવે છે. આ સ્કુલના છોકરાંઓને કલીનીકનો લાભ નથી મળતો એ ખેદની બીના છે."

દાંતની કલીનીક

"દાંતની તપાસને માટે ગત વર્ષમાં ૧૫૬૩ કેસો આવ્યા હતા. કોઇ પણ છોકરાંઓએ પોતાના દાંતને માટેની આ સગવડનો લાભ લેવાનું ચુકવું નહિ જોઇએ. ડો. ગ્રન્થલે હીંદી છોકરાંઓના દાંતને માટે જે કર્યું છે તેને માટે હીંદી કોમે તેમને ઉંડો આભાર માનવાનો છે."

મોરીશ્યસના ગોરા

મોરીશ્યસની પાંચ લાખની બીન-ગોરી વસતીની વચ્ચે ૧૨ હજાર યુરોપીયનોનું રાજકારણમાં ગાડું ચાલ્યું નહિ હોવાથી ઘણા માલદાર યુરોપીયનો એ કરોના બોજામાંથી છુટવાને અને પોતાના કુટુંબોનું ભવિષ્ય કેવું થશે તેની ધાસ્તીથી નાટાલમાં આવી ત્રણ વર્ષમાં બે લાખ પચાસ હજાર પાઉન્ડ રોકેલા છે. તેઓને એ પણ ભય લાગી રહ્યો છે કે કદાચ હીંદની પશ્ચિમમાં મોરીશ્યસ ઉપર રખે નજર હોય. આજે મોરીશ્યસની આવક મોટે ભાગે ચીનીપર રહેલી છે અને તેથી તેને વધુ વસાહતીઓ પોષાય તેમ નથી અને તેથી હીંદીઓ મોટી સંખ્યામાં આવેલા નથી.

નાટાલમાં લાવવામાં આવેલી મોટા ભાગની મુડી ચીનીના ઉદ્યોગમાં રોકવામાં આવેલી છે. છેલ્લાં થોડાં વર્ષમાં ઓછામાં ઓછી બાર જુદી જુદી શુગર કંપનીઓ સ્થપાઇ છે જેમાં મોરીશીયનો મોટા ભાગના શેરહોલ્ડરો છે.

ઘણા મોરીશ્યન શુગર ફારમરો, જેમાં ત્રીસ કુટુંબો હોવાનું અડસટવામાં આવે છે, તેઓ ચાકાસકાલના લત્તામાં વસેલા છે. બીજા શેરહોલ્ડરો, જેઓએ નાટાલના શુગર ફાર્મો, બીજા ઉદ્યોગો અથવા વેપારમાં નાણા રોકેલા છે, તેઓએ મોરીશ્યસમાં પોતાનું રહેઠાણ ચાલુ રાખેલ છે અને પોતાની રોકેલી મુડીને પોતાના કુટુંબોના ભવિષ્યને માટે વીમા તરીકે લેખે છે. મોરીશ્યસમાં, જ્યાં ધારાસભા ઉપરનો અંકુશ બીન-ગોરાઓના હાથમાં રહેલો છે, ત્યાંની રાજકીય વલણ આવી હોવાનું કારણ કેળવણી વિગેરેના વિકાસનું આપવામાં આવે છે. ત્યાં ૧૫૦ ઉપર નિશાળો છે.

એ ટાપુના રાજકીય જીવનમાં વિખવાદ ઉભો થયો છે અને યુરોપીયનો માને છે કે બ્રીટીશ કોલોનીયલ ઓફીસનો અંકુશ ન હોત તો તેઓની સ્થિતિ છે તેના કરતાં વધારે ખરાબ થઇ હોત.

યુદ્ધ પહેલાં ત્યાં ઇન્કમ ટેક્સ જેવી વસ્તુ નહોતી પરંતુ આજના વખતમાં ખાસ કરી વધારે મોટી આમદાનીવાળાઓપર કર નખાવાથી શુગર ફારમરોએ પોતાની મુડી બહાર રોકવી શરૂ કરેલી છે.

સોક્રેટીસની સફર

હીંદના ગ્રામ્ય જીવન વિશે લેખકે સવાલ જવાબ રૂપે આ પુસ્તકમાં સોક્રેટીસના વીચારો દર્શાવ્યા છે.

કીમત શી. ૩-૬.

'Indian Opinion', P. Bag, Durban, Natal.

ભારતનો પત્ર

(અમારા ખબરપત્રી તરફથી)

મુંબઇ, તા. ૨૦-૫-૫૫.

સૌરાષ્ટ્રમાં વળી એક નવી ધાડપાડુ ટોળી જાગી છે. આ ટોળકીએ સોરઠમાં એકજ રાતમાં પાંચ ગામો પર ધાડ પાડીને બે માણસોનાં ખુન કર્યાં હતાં અને લુંટ ચલાવી હતી. આ સંબંધમાં પોલીસે લખુ નામના એક કાઠી અને બીજા ચાર શખસોની ધરપકડ કરી છે. પરંતુ આ ટોળીના આગેવાન મનાતા એક કાઠી દેવાયત સુરગ તથા મકરાણી પીરમહમદ હજી નાસતા ફરે છે તેમને પોલીસ પકડી શકી નથી. લોકોમાં ગભરાટ ફેલાતો અટકાવવા પોલીસે સૌરાષ્ટ્રમાં ઠેરઠેર પોલીસ થાણાં નાંખ્યા છે. દેવાયત અને તેમના સાથીઓ ગીરમાં ભરાયા હોવાનું મનાય છે.

* * *

ભાદરણ પોલીસ સ્ટેશનના સબ-ઇન્સ્પેકટર શ્રી જમશેદજી દારૂવાળા પોલીસ ટુકડી સાથે બોરસદ તાલુકાના નવાખલ ગામે એક બંદુક અંગે તપાસ કરવા ગયા હતા. ત્યાં એક ખેતરમાં તપાસ દરમિયાન દારૂની કેટલિક બાટલીઓ મળી આવી હતી. એ દરમીયાન ખેતરના માલિકે આસપાસથી પોતાના સાથીઓને બોલાવીને પોલીસ પર હુમલો કર્યો હતો, જેના પરિણામે શ્રી દારૂવાળા મરણ પામ્યા હતા અને બીજા બે પોલીસો સખત રીતે ઘાયલ થયા હતા. અથડામણમાં એક ખેડુત પણ માર્યો ગયો હતો. શ્રી દારૂવાળાના થોડાક દિવસમાં લગ્ન થવાના હતા અને તેઓ આ તપાસ પુરી કરીને રજા પર ઉતરી જવાના હતા. ત્યાં જ કમનસીબે તેમનું ખુન થઇ ગયું.

* * *

કાશમીરના પ્રશ્નનો સીધી વાટાઘાટો દ્વારા ઉકેલ કરવા માટે પાકીસ્તાનના વડા પ્રધાન જ. મહમદઅલી દિલ્હી આવી ગયા. જ. મહમદ અલીના શબ્દોમાં કહીએ તો કાશમીરનો પ્રશ્ન જુના રોગ જેવો બની ગયો છે જે ઝટ મટી ન શકે. આમ છતાં બંને વડા પ્રધાનો એ ચર્ચા દરમીયાન સારી પ્રગતિ કરી હતી એમ કહી શકાય. જ. મહમદ અલીને છેવટનો નિર્ણય લેવાની મંત્રણામાં થવાનો સંભવ છે. કાશમીરની પ્રજાનો લોકમત લેવાની સૌ પ્રથમ દરખાસ્ત ભારતે જ ગાંધીજીની સુચના પરથી કરી હતી. આમ છતાં ભારત ના પાડતું હોય તેટલા જોરથી લોકમત માટે પાકીસ્તાન માગણી કરતું હતું. હવે પરિસ્થિતિ બદલાઇ છે. પાકીસ્તાની અખબારોના કહેવા મુજબ, પાકીસ્તાની કબજા હેઠળના કાશમીરમાં લોકોમાં ખુબજ અસંતોષ છે. રૂશ્વતખોરી, લુંટફાટ વગેરેથી લોકો ત્રાસી ગયા છે. છેલ્લે છેલ્લે પોલીસે બળવો કર્યાના અને પંજાબથી પોલીસ મોકલાયાના સમાચાર પણ પાક અખબારોમાં છપાયા છે. વધુમાં લોકમત લેવા માટે ડૉ. ગ્રેહામે પાકીસ્તાની સૈન્ય ખસેડવાની પણ ભલામણ કરી છે. એટલે આવા સંજોગોમાં લોકમત લેવાનું પાકીસ્તાનને પોષાય તેમ નથી. એટલે જ. મહમદ અલી હવે લોકમત સિવાય બીજા કોઇ માર્ગે લોકોની ઇચ્છા જાણીને કાશમીરનું ભાવિ નકકી કરવા તઇયાર થયા છે. કાશમીરી લોકોની ઇચ્છા જાણવાનો બીજો માર્ગ બંધારણ સભા માટે બંને વિભાગોમાં ચુંટણી કરવાનો અને ચુંટાયેલા સભ્યોનો મત લેવાનો છે. ભારતના ભાગલાના ધોરણને અનુસરવામાં આવે તો પરિણામ એ આવે કે, અત્યારે પાકીસ્તાન પાસે છે તેટલો પ્રદેશ તેની પાસે અને ભારત પાસે છે તે પ્રદેશ ભારત પાસે રહી જાય. શ્રી નેહરૂ ભારતથી પાછા ફરે ત્યાર પછી કરાચી જશે અને ત્યાં આ પ્રશ્ન અંગે વધુ વાટાઘાટો થશે અને ત્યાં પાક ગવરનર જનરલ હાજર હશે એટલે તેઓ છેવટનો નિર્ણય પણ લઇ શકશે

ક્રીકેટની મેચો, નિર્વાસિતોની જંગમ મિલકતો અંગે કરાર તથા અંશતઃ ભારત પાકીસ્તાન વચ્ચે રેલવે વ્યવહાર શરૂ કરવાના પગલાંથી બંને દેશો વચ્ચેના સંબંધો ઘણા સુધરી ગયા છે. થોડાક સમયમાં બંને દેશો વચ્ચે ફરી વેપાર શરૂ કરવા અંગે મંત્રણા થશે અને તે સફળ થાય તેવાં ચિહ્નો છે.

નીકોવલ ખાતે પાકીસ્તાનીઓએ અચાનક હુમલો કરી બાર હીંદીઓને ઠાર કરવાના બનાવ અંગે જ. મહમદ અલીએ ખેદ વ્યક્ત કર્યો હતો અને પાકીસ્તાની અધિકારીઓ ગુનેગાર ઠરે તો તેમને સજા કરવાની ખાતરી આપી હતી. સંયુક્ત રાષ્ટ્રોના નિરીક્ષકોએ આ બનાવની તપાસ કરીને એવો હેવાલ રજુ કર્યો છે કે, પાકીસ્તાનીઓએ જાણી બુઝીને હીંદની હદમાં દાખલ થઇને હુમલો કર્યો હતો.

લોકસભાની બેઠક

ગત સપ્તાહમાં પુરી થયેલી લોકસભાની બેઠકને બંધારણીય, સામાજીક અને આર્થીક ક્ષેત્રે ઉદ્દામવાદી કાયદાઓ પસાર કરવા માટે લાંબા સમય સુધી યાદ કરાશે. આમ છતાં લોકસભાની બેઠકો નિરસ અને નિર્જીવ હતી. ભારતના બંધારણમાં મહત્વના ફેરફારો કરતો ખરડો લોકસભાએ પસાર કર્યો ત્યારે સરકારની મહિનાઓ સુધીની મહેનત અને વિચારણા બર આવી હતી.

સામાજીક ક્ષેત્રે, લોકસભાએ મહાત્મા ગાંધીની આજ્ઞાનું પાલન કરીને અસ્પૃસ્યતા નાબુદ કરતો અને તેને આચરવા માટે સજાની જોગવાઇ કરતો ખરડો પસાર કર્યો હતો.

લોકસભાની મહિલા સભ્યોની દસ-દસ વર્ષની મહેનત અને સખત વાદવિવાદ પછી, લોકસભાએ આખરે હીંદુ લગ્ન ખરડો પસાર કરીને હીંદુ કાયદાઓને સંગ્રહસ્થ કરવાની દિશામાં પ્રથમ પગલું લીધું હતું. આમાં સ્ત્રી પાસે નાણા હોય અને તે છુટા છેડા લે તો તેણે તેના પતિને ભરણપોષણ આપવું જોઇએ, એવી કલમનો સ્ત્રીઓએ સખત વિરોધ કર્યો હતો.

સરકારી બેન્કની સ્થાપના અને ઇમ્પીરીયલ બેન્કનું રાષ્ટ્રીય કરણ કરતો તથા ગ્રામ વિસ્તારોને લોનો મેળવવાની સગવડ આપતો ખરડો, એ આ બેઠકે લીધેલું મોટું આર્થિક પગલું છે, જો કે બે કરૂણ બનાવો આ બેઠક દરમીયાન બની ગયા હતા. અલમોરામાંથી ચુંટાયેલા શ્રી દેવીદત્ત પંત ગયા મહિને મોટર અકસ્માતમાં માર્યા ગયા હતા. બેઠકના છેલ્લા દિવસે લોકસભા મોકુફ રહેવાને એક કલાકજ બાકી હતો ત્યાં સભાગ્રહની અંદરજ લોકસભાના સભ્ય શ્રી હરીસીંગ ચૌધરી હૃદય રોગથી અચાનક મરણ પામ્યા હતા.

બેઠક દરમીયાન સરકારી નીતિની મહત્વની જાહેરાતો પણ થઇ હતી. સરકારે દેશમાં દશાંશ પધ્ધતિનું ચલણ તથા માપ અને તોલ દાખલ કરવાનો નિર્ણય કર્યો છે. એટલે હવે એક રૂપિયાના સો સેન્ટ થશે. પૈસા અને પાઇ અને આના નીકળી જશે. આવી જ રીતે તોલમાં શેરના દસ નવટાંક કે એવી દશાંશ પધ્ધતિ દાખલ થશે. સરકારી ભાષા તરીકે અંગ્રેજીને બદલે હીંદી મુકવા માટે સમયક્રમ નકકી કરવા એક પંચ નિમવાની જાહેરાત પણ આ બેઠક દરમીયાન થઇ હતી.

આ બેઠક સાવ ચમક વિનાની તો ન હતી. એપ્રીલમાં ગોવધ વિરોધી ખરડા પરત્વે શેઠ ગોવીંદદાસ આગળ નમતું આપવાને બદલે રાજીનામું આપવાની શ્રી નેહરૂએ ધમકી આપી હતી. ચમકી ગયેલા લોકસભાના સભ્યોએ ગૃહમાં પહેલીજ વાર વડા પ્રધાન દ્વારા એક રાજ્યની નામ સાથે ટીકા થતી સાંભળી હતી. વડા પ્રધાને જણાવ્યું હતું કે, ઉત્તર પ્રદેશની સરકારનું ગોવધ પર પ્રતિબંધનું પગલું સંપુર્ણપણે ખોટું છે. આટલુંજ નહિ પરંતુ શ્રી નેહરૂએ રાજીનામાની ધમકી આપ્યા છતાં માજી કોંગ્રેસ પ્રમુખ શ્રી ટંડન અને બીજા લોકસભાના ચાર કોંગ્રેસી સભ્યોએ વિરૂદ્ધ મત આપ્યો હતો.

વિરોધ પક્ષોની વાત કરીએ તો આચાર્ય કૃપાલાનીની આગેવાની હેઠળ સમાજવાદીઓ અને પ્રગતિવાદીઓનો સંયુક્ત મોરચો રચવાની જે મોટી જાહેરાત થઇ હતી, તે મોરચાનો હજી જન્મ પણ થયો નથી. સામ્યવાદીઓ પણ હજી સાવ ઠંડા છે. કદાચ આંધ્રમાં મળેલા પરાજયની હજી કળ વળી નહિ હોય!

ગોવાનો સત્યાગ્રહ

ગોવામાં ચાલતો સત્યાગ્રહ ઉગ્ર બનતો જાય છે તેમ ફીરંગીઓનું દમન વધતું જાય છે. ગોવાની અંદર રોજ-બરોજ ધરપકડો અને દમન ચાલુ છે. હમણાંજ સેનાપતિ બાપટ અને શ્રી ગોરેની આગેવાની નીચે સત્યાગ્રહીઓની એક ટુકડી ગોવામાં સત્યાગ્રહ માટે ગઇ હતી. તેમને રોકવા બે હજાર ફીરંગી સૈનિકો સરહદે ગોઠવાઇ ગઇ હતી. સત્યાગ્રહીઓ સરહદમાં દાખલ થયા કે તરત ફીરંગીઓએ હવામાં ગોળીબાર કર્યો પરંતુ સત્યાગ્રહીઓ હિંમતભેર આગળ વધ્યા, ફરી ફીરંગીઓએ સીધી ગોળીઓ છોડતાં ૪ સત્યાગ્રહીઓ ઘવાયા હતા. બાકીનાને પકડીને સખત માર મારવામાં આવ્યો હતો અને તેમને ઉપાડીને ભારતની સરહદમાં મુકી જવામાં આવ્યા હતા. આ બનાવના ઘણા મોટા પ્રત્યાઘાતો પડશે એમ ધારવામાં આવે છે.

* * *

છેલ્લા પખવાડીયામાં કાનપુર અને અમૃતસરમાં કામદારોની હડતાળ પડી હતી. કાનપુરમાં મીલોના આધુનિકરણ સામેના વિરોધ રૂપે હડતાળ પડી છે અને હજી અંશતઃ ચાલુ છે. અમૃતસરમાં હડતાળ પડી ભાંગી છે. પરંતુ એ પછી તરત અકાલીઓએ પંજાબી ભાષાઓનો પેપ્સુ અને પંજાબનો એક મહાપંજાબ પ્રાંત રચવાની માગણી કરતાં કાનુન ભંગ શરૂ કર્યો છે. ત્રણસો ઉપરાંત અકાલીઓની ધરપકડ થઇ ચુકી છે અને હજી લડત ચાલુ છે.

—ભારતમાં ચલણની દશાંશ પધ્ધતી દાખલ કરવાની વિચારણા ન્યુ દિલ્હીમાં થઇ રહી છે. રૂપીયાના દશ આના અને એક આનાની દશ પાઇ રાખવામાં આવશે.

—લોરેન્સ ઓફ અરેબીયાના નામે જાણીતો થએલો ભેદી પુરૂષની આત્મકથા જે ૨૬ વર્ષ પર તે પોતે લખી ગયો હતો પણ ૧૯૫૦ પહેલાં તે પ્રસીદ્ધ ન કરવાનું વિલમાં જણાવ્યું હતું તેની ૧૨ નકલો છપાશે અને તેની ઉપર કીંમત ૧૨૫,૦૦૦ પાઉંડની લખાશે. એક નકલ બ્રીટીશ મ્યુઝીયમ, એક અમેરીકાની કોંગ્રેસની લાયબ્રેરીને અને ૧૦ લોંગ ટાપુમાં છે.

સુખને તો સૌ કોઇ ભોગવી શકે છે; દુઃખને જીરવી શકનાર કેટલા ?

મહાન મુક્તિદાતા અબ્રાહમ લીંકન

(ચાર્લ્સ કૂંકલીન 'શિક્ષણ અને સાહિત્ય'માંથી)

૧૮૬૩ના નૂતનવર્ષ-દિને અબ્રાહમ લીંકને કહ્યું હતું: "મારું નામ ઇતિહાસમાં કદી પણ અમર થવાનું હશે તો એ આ કાર્ય બદલ થશે. અને આ કાર્યમાં મારો સમગ્ર આત્મા કામ કરી રહ્યો છે." એ કાર્ય હતું, મુક્તિઘોષણાના આખરી મુસદ્દા પર સહી કરવાનું. અને એ થયા પછીના સમયમાં લીંકનની આ આગાહી સાચી પડી છે.

કેમ કે, લીંકને બીજી ઘણી સિદ્ધિઓ મેળવી હોવા છતાં, આજે તો એને મુખ્યત્વે 'મહાન મુક્તિદાતા' તરીકે જ યાદ કરવામાં આવે છે. ચાલીસ લાખ ગુલામોને મુક્ત કરીને લોકશાસનની પ્રચલિત ભાવનાને નવું અર્થગૌરવ અર્પનાર એક વિભૂતી તરીકે જ લીંકનને સંભારવામાં આવે છે.

"હું ગુલામ બનવા નથી માગતો; તેવી જ રીતે, માલિક બનવા પણ નથી માગતો," લીંકને કહ્યું હતું. "એમાં લોકશાસન વિશેનો મારો ખ્યાલ વ્યક્ત થાય છે. જે વસ્તુ આ ખ્યાલથી જુદી પડે તે એટલે અંશે લોકશાસન ન ગણાય."

આજે એના મૃત્યુ પછી નવ દાયકા વીતી ગયા છે, છતાં અમેરીકા હજી પણ લીંકનની ફિલસુફીનાં સુફળ ભોગવી રહ્યું છે. ગયા મે મહિનામાં અમેરીકાની સર્વોચ્ચ અદાલતે રાજ્યની જાહેર શાળાઓમાંથી સર્વાનુમતે રંગભેદની નાબુદી કરી છે. અમેરીકન હબસીઓ માટે તો આ પગલું ૧૮૬૩ની મુક્તિ ઘોષણા પછીનું અત્યંત મહત્ત્વનું પગલું બની ગયું છે.

લીંકન જે સિદ્ધાંતો માટે લડેલા એ સિદ્ધાંતોને તો આજે સર્વસ્વીકૃત ગણવામાં આવે છે. તેથી એ દિવસોમાં આવી અપ્રિય ગણાતી નીતિનો પુરસ્કાર કરવામાં કેટલી હીંમતની જરૂર પડતી, એનો ખ્યાલ આજે મેળવવો મુશ્કેલ છે.

અમેરીકાનું આંતરયુદ્ધ તો બે વર્ષ અગાઉ શરૂ થયેલું, પણ મુક્તિના ઢંઢેરાને પરિણામે નવો ખળભળાટ મચી ગયો. એ પગલાને પરિણામે થયેલા ઉહાપોહનું તાદૃશ વર્ણન કાર્લ સેન્ડબર્ગે લખેલી લીંકનની જીવનકથામાં જોવા મળે છે. ઇંગ્લેંડનાં ઘણાં અખબારોએ આગાહી કરેલી કે, મુક્તિની જાહેરાત પછી ખુનામરકી ફાટી નીકળશે...વોશીંગ્ટનમાં અફવાઓ ઉડેલી કે, ૧ લી જાન્યુઆરીએ લીંકન મુક્તિની ઘોષણા કરવાનું માંડી વાળશે. પણ આવી અફવાઓમાં માનનારા લોકોને લીંકનના દૃઢ નિર્ધારનો અને ગુલામી પ્રત્યેના તિરસ્કારનો ખ્યાલ નહોતો.

ગુલામી પ્રત્યે લીંકનને નાનપણથી જ અણગમો હતો. કેન્ટકીમાં શૈશવકાળમાં જ એને સમજાયેલું કે, હબસી એ પુસ્તક વાંચવું એ ગુનો ગણાય છે. (લીંકને પોતે બહુધા આપમેળે જ અભ્યાસ કરેલો)

૧૯ વર્ષની ઉંમરે, મિસિસિપી ઉપર હોડી હાંકવાનું કામ કરતી વેળા લીંકને જોયું કે, હબસીઓને સાંકળ વડે બાંધીને વધુમાં વધુ ભાવ આપનાર માણસને વેચી નાખવામાં આવતા હતા. કહેવાય છે કે, એ દૃશ્ય જોઇને લીંકન ગમગીન બની ગયેલા અને તક મળે તો ગુલામી નાબુદ કરવાના શપથ લીધેલા.

૧૮૬૦માં લીંકન અમેરીકાના ૧૬મા પ્રમુખ તરીકે ચુંટાયા અને ગુલામી અંગે કશુંક કરવાની એમને તક મળી રહી.

ગુલામી એક અનિષ્ટ છે, એવી લીંકનની માન્યતા એના સમગ્ર જીવનમાં વણાઇ ગયેલી. ન્યાય અને સત્યનો રણકો સંભળાવતા એના શબ્દો છે: "આંતરીક વિખવાદવાળું ઘર ટકી શકે નહીં. હું માનું છું કે, આ સરકાર અરધી ગુલામ અને અરધી મુક્ત રહીને કાયમ ટકી શકે નહીં. સાચા લોકશાસનમાં માણસનાં રંગ, ત્વચા કે વતનને મહત્ત્વ અપાતું નથી. ગુલામોને સ્વતંત્રતા આપવાથી આપણે મુક્ત લોકોને પણ સ્વાતંત્ર્યની બાંયધરી આપી રહ્યા છીએ...."

લીંકનમાં અસાધારણ ડહાપણ હતું. પણ એ ડહાપણ કેવળ બુદ્ધિનું નહોતું. એ તો હૃદયનું અને આત્માનું, અનુકંપાનું અને ધીરજનું, સહિષ્ણુતાનું અને સમજદારીનું ડહાપણ હતું.

લીંકનની હીંમત અદમ્ય હતી. પણ એ હીંમત મગરૂરીમાંથી નહોતી જન્મી. એ તો આધ્યાત્મિકતાની હીંમત હતી, ઇશ્વરમાંની શ્રદ્ધા અને સત્ય તથા ન્યાયમાંની નિષ્ઠામાંથી એ હીંમત જન્મી હતી.

કહેવાય છે કે, લીંકને કોઇ મિત્રનો કદી ત્યાગ કર્યો નહોતો, કે ગુસ્સો કરવાની એક પણ તક જવા દીધી નહોતી. એણે કરેલું છેલ્લું સત્તાવાર કૃત્ય દયાનું કૃત્ય હતું: લશ્કરમાંથી નાસી જવાના ગુના બદલ દેહાંતદંડ પામેલા એક સૈનિકને માફી આપતા આદેશ ઉપર એણે સહી કરેલી. અને એ જ દિવસે સાંજે લીંકનની પોતાની જ હત્યા થયેલી.

આ વિભૂતિનો જન્મદિવસ દર વરસે ૧૨મી ફેબ્રુઆરીએ ઉજવાય છે. જ્યાં સુધી લોકશાસન માટે આદર રહેશે ત્યાં સુધી લીંકન માટે અને એની ફિલસુફી માટેનો આદર ટકી રહેશે.

મનુષ્ય અને પરમાણુ

શ્રી. જવાહરલાલ નેહરૂ

ભગવાન મહાવીરની જન્મજયંતિ ઉજવવાને ૫મી એપ્રિલે નવી દિલ્હી ખાતે મળેલી સભા સમક્ષ પ્રવચન કરતાં વડા પ્રધાને કહ્યું કે, માનવજાત પર ઝઝુમી રહેલા અણુબોંબ તથા હાઇડ્રોજન બોંબના જોખમનો મુકાબલો કેવળ નૈતિક અથવા આધ્યાત્મિક બળથી જ થઇ શકે. તેમણે કહ્યું કે આ આયુધોના પ્રયોગો તથા તેના ઉપયોગ પર પ્રતિબંધ મુકવાને કરવામાં આવતા આંદોલનમાં મને શ્રદ્ધા નથી એ મારે કબુલ કરવું જોઇએ. અગાઉ આવો પ્રતિબંધ મુકવા માટે મેં હાકલ કરી હતી પણ તેને સફળતા મળી નહીં.

પરંતુ ગાંધીજીનો ઉપાય અપનાવવા આપણે દુનિયાને સલાહ આપીએ છીએ તે વખતે એ મુદ્દાઓને વિષે અથવા એકજ મુદ્દાની બે બાજુઓને વિષે આપણી સ્પષ્ટ સમજ હોવી જોઇએ. હાઇડ્રોજન બોંબ સામેનો એક ઇલાજ એવો નથી જે હીંસાનાં દેખીતી રીતે હળવાં સ્વરૂપો સામે પણ સાથે સાથે આપણે અપનાવી ન શકીએ. હાઇડ્રોજન બોંબ અમુક પ્રક્રિયાઓનું છેવટનું પરિણામ છે અથવા તેમની પરાકાષ્ઠા છે. સમાજસંગઠનને અગણિત હીંદુઓએ સ્પર્શતી આ ગ્રંથિને યોગ્ય રીતે પલટવામાં ન આવે તો એ સવાલનો ઉકેલ આવવાનો નથી. એક રીતે જોતાં, હાઇડ્રોજન બોંબનો આ સવાલ આપણા ચિત્તને ઘેરી રહ્યો છે. જાણે કે, બીજાં ક્ષેત્રોમાં મૂળભૂત ફેરફારો કર્યા વિના આપોઆપ જ તે ઉકેલાઇ શકતો ન હોય! મોટા ભાગના લોકો, પૈસાને વિષે બેપરવાઇ રાખીને જાણે રૂપીયો સાચવી રાખવા માગતા હોય એમ દેખાય છે. તેઓ એ વસ્તુ ભુલી જાય છે કે પૈસો પૈસો એકઠો થવાથી જ રૂપિયો થાય છે. ગાંધીજીએ આપણને અહીંસાનો સિદ્ધાંત આપ્યો તે વખતે અણુબોંબ કે હાઇડ્રોજન બોંબ નહોતા એ વાત આપણે યાદ રાખવી જોઇએ. માનવજાતની હસ્તી ચાલુ રહે એ સવાલની ચીંતા તેઓ નહોતા કરતા. માનવજાતની હસ્તી સદાકાળને માટે ચાલુ રહે એની પણ તેમને ચીંતા નહોતી. તેમની ચીંતા એ હતી કે, માણસની જ્યાં સુધી હસ્તી હોય ત્યાં સુધી તેણે સાચા અર્થમાં માનવતાભર્યું જીવન જીવવું જોઇએ. એટલા માટે ગાંધીજી અહીંસાનો તેમ જ અહીંસામાંથી ફલિત થતા અમુક પ્રકારના જીવનવ્યવહારનો આગ્રહ રાખતા હતા.

માણસ માનવતાભર્યું જીવન જીવે અને માનવતાની ભાવનાથી પ્રેરાઇને કાર્ય કરે તથા માણસ માણસ વચ્ચે જ નહીં પણ જીવમાત્રને વિષે સમભાવનું બંધન હોય તે સિવાય અહીંસક સમાજ સંભવી શકે નહીં. જીવનનું સમગ્ર દર્શન હોવું જોઇએ અને સમગ્રપણે તેનું નિયમન કરવું જોઇએ. તેને જુદા જુદા નિરાળા ભાગોમાં વિભક્ત કરી શકાય નહીં.

પરચુરણ

—તા. ૧ એપ્રીલથી ભારત સરકારે દવાઓની જાહેરખબરો પર પ્રતીબંધ મુકતો કાયદો અમલમાં મુક્યો છે. જે દવાની જાહેરખબરો લોકોને છેતરે તેવી પ્રસીદ્ધ કરનારને સજા કરવામાં આવશે.

—અમેરીકાની સરકાર ભારતના ૧૦૦ વર્ષના અથવા તો ૧૦૦ વર્ષ વટાવી ચુકેલ વ્યક્તીઓને પોતાને ખરચે અમેરીકાની સફરે લઇ જવા ઇચ્છે છે. સૌરાષ્ટ્રમાં ૧૦૦ ઉપરના ૩૦ માણસો છે જે જવા ઇચ્છે છે. તેમની સાથે એક પરીચારકને પણ જવાનો અને ત્યાં રહેવાનો ખરચ અમેરીકાની સરકાર આપશે.

તાજું ઉમદા ફ્રૂટ

ડરબનનું ટકાઉ આદુ ૧૦ પેની રતલ, મોટી કળીનું લસણ શી. ૧-૬ રતલ, પાપડ નં. ૧, શી. ૧૦-૦ ૧૦૦, નં. ૨, શી. ૮-૦ ૧૦૦. પોસ્ટેજ જુદું.

કપુરી અને ચવળી પાન શી. ૫ રતલ; પોસ્ટેજ જુદું. બાસ્કીટ શી. ૧૦-૬ ડઝન; લાંબી અને સ્કવેર બાસ્કીટ શી. ૧૧ ડઝન.

સુરણ, લીલી હળદ અને આંબા હળદની મોસમ ચાલુ છે.

રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયન કોંગોના ઓરડરો ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ કઢાવી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251, DURBAN.

આઇન્સ્ટાઇન

('શિક્ષણ અને સાહિત્ય'માં મગનભાઇ દેસાઇ)

ડૉ. આલ્બર્ટ આઇન્સ્ટાઇન ગઇ ૧૮મી એપ્રીલે પોતાના અપનાવેલા નગર પ્રીંસ્ટનના (ન્યુજર્સી, યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ)ના એક દવાખાનામાં અવસાન પામ્યા. તેઓ દુનીયાના સૌથી મહાન ગણિતશાસ્ત્રી અને પદાર્થ વિજ્ઞાનવેત્તા હતા. માંદગીને કારણે, થોડા જ દિવસ અગાઉ એ મહાન પંડિત દવાખાનામાં દાખલ થયા હતા. દાક્તરોની માન્યતા પ્રમાણે તેમની માંદગી બહુ ગંભીર પ્રકારની નહોતી. એથી કરીને એમનું અવસાન બહુ જ અણધાર્યું હતું; તેમના મિત્રોને પણ એની ખબર નહોતી. કહે છે કે, એમના અવસાન વખતે માત્ર એક નર્સ જ ત્યાં હાજર હતી. એ વખતે તેમની પુત્રી એજ દવાખાનાના બીજા એક ભાગમાં હતી અને રાંઝણના દરદના ઉપચાર કરાવી રહી હતી. તેમના અવસાનના ઓચીંતા સમાચારથી દુનીયા આશ્ચર્યમાં ડુબી ગઇ.

તેઓ ૧૮૭૯ના માર્ચની / ૧૪મી તારીખે જર્મનીમાં જન્મ્યા હતા. નાનપણમાંથી જ ગણિતને માટેની પોતાની નૈસર્ગીક પ્રતિભાનું પારખું તેમણે આપ્યું હતું. પોતાના પાછળના જીવનમાં એનાથી તેમણે દુનીયાને આશ્ચર્યચકિત કરી મુકી. તેમના આ મનગમતા વિષયના અભ્યાસમાં જ તેમણે પોતાનું આખું જીવન ગાળ્યું. એને સારૂ એમણે ઇઝરાયલ રાજ્યના પ્રથમ પ્રમુખ વિઝમેનના અવસાન પછી તેના પ્રમુખ થવા માટે તેમને કરવામાં આવેલી દરખારત જેવા ભારે માનનો પણ ત્યાગ કર્યો હતો.

મુશ્કેલીમાં આવી પડયા

આપણે જાણીએ છીએ કે, તેઓ યહુદી હતા. હિટલરના અમલ દરમ્યાન તેઓ પોતાના વતનમાં મુશ્કેલીમાં આવી પડયા. પોતાનું ઘરબાર તથા માલમિલકત નાઝીઓના હાથમાં છોડીને ૧૯૩૩ની સાલમાં તેમને ત્યાંથી ભાગી છુટવું પડયું ત્યાં સુધીમાં તેઓ સાપેક્ષતાના તેમના મહાન સિદ્ધાંતના શોધક તરીકે દુનીયાભરમાં મશહુર થઇ ચુકયા હતા; ૧૯૨૧માં વિજ્ઞાન માટેનું નોબેલ ઇનામ તેમને મળ્યું હતું, તથા વિજ્ઞાનના ક્ષેત્રમાં બીજાં અનેક માનપાન મેળવ્યાં હતાં. પણ આ બધું તેમને નાઝીઓના દમનમાંથી બચાવી શકયું નહીં. તેમણે તેમને દેશવટો આપ્યો એટલું જ નહીં, પણ તેમના માથાને માટે વીશ હજાર માર્કનું ઇનામ જાહેર કર્યું.

આઇન્સ્ટાઇન કેવળ વિજ્ઞાનવેત્તા જ નહોતા. તેઓ એક મહાન માનવતાવાદી તથા માણસ માટે સ્વતંત્રતા અને સુલેહશાંતિના ચાહક હતા. માણસના ગૌરવનું નિદર્શક અને મનવને યોગ્ય પ્રગતિની એકમાત્ર બાંયધરી સમાન વ્યક્તિસ્વાતંત્ર્યના તેઓ ચાહક હતા. આવી જાતની સ્વતંત્રતાની જરૂર વિષે તેઓ એટલા બધા ઉત્સુક હતા કે, 'જ્યાં સુધી મારા હાથમાં પસંદગી કરવાની હોય ત્યાં સુધી જ્યાં આમળ રાજકીય સ્વતંત્રતા, સહિષ્ણુતા અને 'કાયદા સમક્ષ સઘળા નાગરીકોની સમાનતા વર્તતાં હોય એવા દેશમાં જ રહીશ,' એવું તેમણે એક વાર કહ્યું હતું. હમણાં થોડા સમયથી યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સમાં સામ્યવાદ વિરોધી ઝનુની આંદોલન ચાલી રહ્યું છે ત્યારે આપણે જર્મનીના એ મહાન નિર્વાસિતને તેની સામે પોતાનો અવાજ ઉઠાવતા અને પોતાની પ્રામાણિક માન્યતાને કારણે જેમનું દમન કરવામાં આવતું હતું તેમની પડખે ઉભા રહેતાં તેમને જોયા હતા. જીવન પ્રત્યે તેમને ભક્તિ હતી અને અજ્ઞેયવાદી હોવા છતાં તેઓ નમ્ર અને ભાવનાશીલ હતા અને પરમ તત્ત્વમાં માનતા હતા. પોતાના વિજ્ઞાનના અભ્યાસથી તેઓ એ માન્યતા તરફ પ્રેરાયા હતા. ભૌતિક સૃષ્ટિના પાયાના સંશોધન જેટલા એ વિચારો ઉંડા અને મૌલિક હતા. આ વિશાળ સંશોધન માટેનું તેમનું સાધન શુદ્ધ ગણિત હતું. અને સ્થળનાં ત્રણ પરિમાણ તથા કાળના ચોથા પરિમાણમાં એકસાથે આપણને વર્તતાં દેખાતાં માલ ('માસ') અને શક્તિના સ્વરૂપને વિષે તેમણે એક સૂત્ર આપણને આપ્યું. એક જ સર્વસ્પર્શી વિશાળ કલ્પનામાં સમગ્ર દૃશ્ય જગતને—માલ, શક્તિ, જડતા, ગતિ, સ્થળ અને કાળ વગેરે—અભ્યાસના એક જ સમગ્ર વિષય તરીકે તેમણે સમેટી લીધું અને ભૌતિક જગતનો એક સાંગોપાંગ સિદ્ધાંત, તેની ભુમિતિ અને તેનું પદાર્થવિજ્ઞાન આપણને આપ્યા. હીંદના સાંખ્યો અને વૈશેષિકોના કાર્ય સાથે તુલના કરી શકાય એવું તેમનું કાર્ય હતું. સાંખ્યો તથા વૈશેષિકોએ ભૌતિક સૃષ્ટિનું પૃથક્કરણ કરીને તેનું મુળભૂત પદાર્થોમાં વર્ગીકરણ કર્યું અને છેલ્લે જેનો પાર પામી ન શકાય એવા પરમ તત્ત્વનું સૂચન કરીને તેઓ અટકયા. એવા જ પોતાના ઉંડા અનુભવો આઇન્સ્ટાઇને નીચે પ્રમાણે વર્ણવ્યા છે:

ઉંડા અનુભવ

'આપણો સૌથી ઉંડો અનુભવ ગહનતાનો અનુભવ છે. સઘળા સાચા વિજ્ઞાનની પાછળ રહેલું એ બળ છે. એવા પ્રકારની ભાવનાના અનુભવથી જે અજાણ છે, જે આશ્ચર્યચકિત થઇ શકતો નથી, તે મુડદા જેવો છે. આપણે માટે જે અકળ તેની ખરેખર હસ્તી છે, સર્વોચ્ચ પ્રજ્ઞા તરીકે, આપણી પ્રાકૃત જ્ઞાનેંદ્રિયો જેને તેના અતિશય પ્રાકૃત સ્વરૂપમાં જ ગ્રહણ કરી શકે એવા પરમ ઉજ્જ્વળ સૌંદર્ય તરીકે તે વ્યક્ત થાય છે એમ જાણવું—આ જ્ઞાન, આ ભાવના સાચી ધાર્મીકતાના મુળમાં રહેલી હોય છે.'

એથી કરીને એક વખત તેમણે જાહેર કર્યું હતું કે,

વિશ્વસ્પર્શી ધર્માનુભવ

'વિશ્વસ્પર્શી ધર્માનુભવ એ વિજ્ઞાનના સંશોધક માટેનું સૌથી સબળ અને સૌથી ઉમદા પ્રેરક બળ છે.' 'મારો ધર્મ, આપણા દુર્બળ અને ક્ષુલ્લક ચિત્ત દ્વારા જે આપણે કળી શકીએ છીએ તે નાની નાની વિગતોમાં પોતાને વ્યક્ત કરતા અપરિમિત ચૈતન્ય પરત્વેનો નમ્રતાપૂર્વકનો ભક્તિભાવ એ છે. અગમ્ય અગોચર વિશ્વમાં વ્યક્ત થતી ઉચ્ચતર ચિત્તશક્તિની હસ્તી વિષેની ઉંડી શ્રદ્ધા એ મારી ઇશ્વર વિષેની કલ્પના છે.'

એથી કરીને તેમણે કહ્યું છે:

'હું માનવમાત્રના એકરાગમાં વ્યક્ત થતા સ્પિનોઝાના ઇશ્વરમાં માનું છું; માણસનાં કર્મો અને તેના ભાવિની ચીંતા કરનાર ઇશ્વરમાં નહીં.'

પરમ તત્ત્વ તેમ જ આપણી હસ્તીના સાક્ષાત્ સ્વાનુભવને કારણે જ એ મહાન વિજ્ઞાનશાસ્ત્રી માનવજાત તથા આ ધરતી પર સુલેહશાંતિના ચાહક બનવાને પ્રેરાયા હતા.

ગાંધીજીપર અપાર પ્રેમ

દુનીયા જાણે છે કે, માલ શક્તિ-સંબંધના તેમના ગણિતના સૂત્ર દ્વારા જ, પરમાણુને ભેદી શકાય એવો જ્વલંત તર્ક—ના, એવી ખાતરીપૂર્વકની આગાહી કરવાને તેઓ પ્રેરાયા હતા. પરંતુ તેઓ એ દિશામાં એથી આગળ ન વધ્યા. અને લડતી ઝઘડતી દુનીયા ગણિતની આ જ્વલંત કલ્પનાનો માનવજાતના સંહારના દુષ્ટ હેતુને માટે ગેરલાભ ઉઠાવવાને તત્પર થઇ, ત્યારે સદૈવ તેઓ એનો વિરોધ કરતા રહ્યા અને તેમની મહાન વૈજ્ઞાનિક બુદ્ધિશક્તિની ઇશ્વરી ભેટનો, એમાં કોઇ પણ રીતે મદદ કરીને તેમણે દુરૂપયોગ ન કર્યો. એ મહાન વૈજ્ઞાનિક માનવતાવાદી પોતાની આ ઉમદા ખાસિયતને કારણે ગાંધીજી તેમ જ હીંદ પર અપાર પ્રેમ રાખતા હતા. ગાંધીજીના નિર્વાણ પછી તેમણે જે હૃદયસ્પર્શી વાણીમાં તેમને અંજલિ આપી હતી તે આપણે જાણીએ છીએ. શાન્તિ માટેના જવાહરલાલજીના કાર્યની તેઓ ઉંડી કદર કરતા હતા અને એમાં તેમને સફળતા મળે એમ ઇચ્છતા હતા. તેઓ સાચા જ્ઞાની હતા, આડંબરમાત્રને તેઓ ટાળતા હતા અને વિશ્વના સ્વરૂપ તથા તેનાં ગહન રહસ્યોના ઉંડા ચીંતનમાં સતત નિમગ્ન રહીને સાદું જીવન જીવતા હતા. તેમાંથી તેમણે દુનીયાને જણાવ્યું કે, પ્રકૃતિએ અદ્ભુત પરમાણુમાં પુરી રાખેલી અપાર શક્તિ મુક્ત કરી શકાય છે. 'હીંદુ' પત્રમાં (એપ્રીલ ૨૦, ૧૯૫૫) એક લેખક જણાવે છે તેમ,

અણુબોમ્બ

'મહાત્મા ગાંધીના જેટલા જ ઉત્કટ શાન્તિવાદી આઇન્સ્ટાઇન જીવલેણ અણુબોંબ બનાવવાનું ચક્ર ગતિમાન કરવામાં જવાબદાર બન્યા એ વિચિત્રતા જ છે. ૧૯૩૯ના ઓગસ્ટમાં પ્રેસિડન્ટ રૂઝવેલ્ટ પર લખેલા પત્રમાં તેમણે એવી ચેતવણી આપી હતી કે, પરમાણુ અંગેનું સંશોધન અણુબોંબ બનાવી શકાય એટલી હદે પહોંચ્યું છે અને એ ક્ષેત્રમાં જર્મની, બીજાઓથી એટલું બધું આગળ છે કે, નાઝીઓ થોડા જ વખતમાં એવો બોમ્બ તઇયાર કરી શકશે. એ પત્રથી રૂઝવેલ્ટ કાર્ય કરવાને પ્રેરાયા અને તેમાંથી જાપાન પર નાખવામાં આવેલો અણુબોંબ પરિણમ્યો. આ દિશામાં પગલાં ભરાવવામાં પોતે કારણભુત બન્યા તેને માટે તેમ જ માનવજાતને પરમાણુનું રહસ્ય આપવા માટે આઇન્સ્ટાઇન હમેશાં અફસોસ કરતા હતા. પરમાણુની શક્તિ માનવજાતને માટે આશીર્વાદરૂપ થવાને બદલે તેને માટે જોખમકારક થઇ પડી છે એ જોઇને તેમને ભારે આઘાત લાગ્યો હતો.'

પણ એમાં તેઓ કશું કરી શકે એમ નહોતું. પરમાણુમાં રહેલી જે શક્તિનું તેમણે પ્રથમ દર્શન કર્યું હતું તે હવે આગેકૂચ કરવા લાગી હતી અને એ પાગલ દોડ આજે ચાલી રહી છે. સામાન્યપણે આખી દુનીયા અને ખાસ કરીને યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ પરમાણુ રહસ્યના શોધક ઇચ્છતા નહોતા તે રીતે તેનો ઉપયોગ કરવાનો ઇન્કાર કરીને જ એ પરલોકવાસી શાન્તિવાદી વૈજ્ઞાનિકને અંજલિ આપી શકે. તેઓ એમ માનતા હતા કે, સામા પક્ષ તરફથી એવી અપેક્ષા રાખ્યા વિના પણ યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સે એમ કરવું જોઇએ, કે જે વાત રાજાજી અમેરિકાને જોરશોરથી આજે કરે છે. તેમના આત્માને શાંતિ મળો.

શિક્ષક જોઇએ છે

ધી ઇસ્ટ લંડન હીંદુ સોસાયટી સંચાલીત ગુજરાતી શાળા માટે બપોરે અઢીથી પાંચ સુધી ગુજરાતી ભણાવવા માટે શિક્ષક જોઇએ છે.

ઉમેદવારોએ પોતાની લાયકાત તથા પગાર જણાવી નીચેના શરનામે અરજી કરવી.

Secretary:

East London Hindoo Society,
101 St. Georges Road,
East London.

નવલ કથાઓ

પહેલો ફાળ	૬	૦
ઝેર તો પીધા છે જાણી જાણી	૬	૬
સાગર કથા	૮	૬
ઋણ મુક્તિ	૭	૬
આવતી કાલ	૭	૦
નીલ પંખી (નાટક)	૫	૦
ગોદાન બંગાલીનો અનુવાદ ભાગ ૧. ૨. સેટના	૧૬	૦
ચમેલી	૬	૦
ચોરાની વાતો	૬	૦
રોજની રામાયણ (નાટીકા)	૫	૦
બહીષ્કાર	૬	૦
વિરાણ મંદિર	૬	૯
પ્રદીપ	૭	૬
સાગર સામ્રાટ	૬	૦
ફિરીફની વાતો	૬	૦
પૌરાણિક નાટકો	૫	૯
યૌવન ભાગ ૧. ૨. સેટની	૧૨	૦
આશાનું બીજ ભાગ ૧. ૨. સેટની	૧૪	૦
દરીયા વાટ	૧૦	૦
શામિર્ઝનુંબજ્ઞ ભાગ. ૧. ૨. સેટની	૧૬	૦
ક્રાંતી	૭	૦
શંકિત હૃદય અને સંયુક્તા	૯	૦
વસુંધરા	૬	૦
છેલ્લો પ્રયોગ	૭	૬
સ્વાધ્યાય ભાગ ૧. ૨. સેટના	૧૩	૬
દુર્ગા	૮	૦
જયસીંહ	૧૦	૦
મોટીની	૮	૦
પ્રભાત ફીરણો	૮	૦
માનવતાના મુલ	૭	૦
લાવણ્ય	૫	૯
ઝેરતો પીધા છે જાણી જાણી (દર્શક)	૫	૦

'Indian Opinion', Private Bag, Durban.

એટલું તમે જાણો છો કે કેનેડાની વિશ્વ વિખ્યાત કંપની

સન લાઈફ ઓફ કનેડા

ઉપરોક્ત કંપનીના અમો સત્તાવાર એજન્ટ છીએ.

ઉપરાંત

દક્ષિણ આફ્રીકાની વરિષ્ઠ અદાલતની કેપ ઓફ ગુડ હોપ પ્રોવીન્સીયલ ડીવીઝન ના સરકાર તરફથી નીમાયેલા અંગ્રેજી તથા ગુજરાતી ભાષાન્તરકાર છીએ તેમજ અત્રેની ઈમીગ્રેશન અંગેનું કોઈ પણ જાતનું કામકાજ વિના વીલંબે ત્વરીત ગતીએ થઈ શકે છે.

1.- Wherever there is a particular Life Assurance Problem a Sun Life of Canada Plan can solve it.

2. Prompt settlement of claims is a maxim of the Company's Management.

3. During 1951 the Company paid over £31,000 000 to annuitants, policy holders and their families.

The Sun Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance.

Consult us first.

C. C. PALSANIA

GENERAL AGENT

Business, Estate, Financial, Insurance and Immigration Consultant.

Sworn Translator.

100 Sir Lowry Road, — CAPETOWN

P.O. Box 4624. Phone 32390

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' If not, Why not?

ચિત્રમાં શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા

પાકાં પુંઠાનું સુંદર પુસ્તક તમાં આખી ગીતા સુંદર ચિત્રોમાં આપવામાં આવી છે અને લખાણ અંગ્રેજી અને હીંદીમાં આપવામાં આવ્યું છે.

કીમત પા. ૫—૧૦—૦.

મહાત્મા ગાંધીજીનું જીવન ચરિત્ર આઠ ભાગમાં. એકજ સેટ બાકી રહ્યો છે. કીમત પા. ૧૮—૦—૦ આ પુસ્તકોની કીમત હીંદમાં હવે લગભગ બમણી થઇ ગઇ છે. અમારે ત્યાં પ્રથમ ઓછા ભાવે આવી હોવાથી આ ભાવે આપી શકીએ છીએ.

તુરતજ પૈસા સાથે ઓર્ડર મોકલો, વહેલો તે પહેલો.

મળવાનું ઠેકાણું :

'Indian Opinion'

Private Bag, — Durban.

નવલ કથાઓ

સારા સારા લેખકોનું સુંદર સાહીત્ય

પુસ્તક	કિંમત	
કપાલ કુંડલા (બંકીમ ચંદ્ર)	૧	૬
નવલીકાઓ (મેઘાણી)	૧	૬
મળેલાંજીવ (પ્ર. પટેલ)	૦	૦
સોરઠી ગાથા ૪	૬	૬
એક બીંદુ	૦	૦
ઉભી વાટ	૮	૬
ઉન્નયન	૭	૦
કલાની સહચરી	૫	૦
કઉંચ વધ	૧૦	૬
અણફુટ ધારા	૦	૬
શહીદોનો સંદેશ (આયરલેન્ડના શહીદ)	૪	૦
કરૂણા દેવી (મુને ગુરૂજી)	૨	૩
માનવતાના ગુલામ લેખીકા હેરીયેટ બિચર અનુવાદક શશીન ઓઝા	૧૫	૦
સોનેરી છાયા	૧૦	૦
સ્વપ્ન સૃષ્ટી	૧૦	૦
છાયા પ્રકાશ	૧૩	૬

ર. મ. દેશાઇ કૃત

દિવડી	૧૨	૦
માનવી ખંડીયેરો (એક રક્ત પિત્તીની આત્મ કથા)	૬	૦
લોક ભાગવત (નાનાભાઈ ભટ્ટ કૃત) શ્રીમદભાગવતની કથાઓ	૧૬	૦
કીમીયાગારો (૧૮ મહાન નરનારીઓનો ટુંક પરીચય) યશોધર મહેતા	૬	૦
સર્જતા સઈયા (નવલભાઈ શાહ) જ્ઞાન સાથે આનંદ આપતી નવલ કથા	૭	૬
મુક્ત પંખી	૮	૦
યામા	૧૦	૦
રાધારાણી	૯	૦

મળવાનું ઠેકાણું આ ઓફીસ.

ગાંધી સાહીત્ય

દ. આ. નો ઈતીહાસ	૭	૬
મહાદેવ દેસાઇનું જીવન ચરીત્ર	૨	૬
મહાદેવ દેસાઈની ડાયરી ભા. ૧	૧૦	૦
,, ,, ,, ભા. ૨	૧૨	૦
,, ,, ,, ભા. ૩	૧૧	૬
,, ,, ,, ભા. ૪	૮	૦
,, ,, ,, ભા. ૫	૧૬	૦
બાપુની કારાવાસની કહાણી	૧૫	૦
હસ્ત લીખીત હીંદ સ્વરાજ્ય	૪	૦
આત્મ કથા (ગાંધીજી)	૭	૬
ગાંધીજીની સંક્ષીપ્ત આત્મ કથા	૨	૬
બાપુની ઝાંખી (કાકા કાલેલકર)	૩	૦
રામ નામ (ગાંધીજી)	૨	૦
બાપુ મારી મા (મનુ ગાંધી)	૧	૬
બાપુની પ્રસાદી	૫	૦
ગાંધીજી અને સામ્યવાદ (કી. મશરૂવાળા)	૩	૦
નીતી નાશને માર્ગે (ગાંધીજી)	૨	૦
અનાસક્તી યોગ (ગાંધીજીએ ગીતાજીનો કરેલો અનુવાદ)	૧	૬
ધર્માત્મા ગોખલે (ગાંધીજી)	૧	૬
આશ્રમ ભજનાવલી	૧	૦
હીંદનો કોમી ત્રીકોણ (કોમવાદ વિરો લખેલ)	૬	૦
આરોગ્યની ચાવી	૧	૬
કીંગ કોંગ એખ સાહસથી ભરપુર બાળ વાર્તા	૩	૦

મળવાનું ઠેકાણું : આ ઓફીસ.

'Indian Opinion' P. Bag.,

Durban, Natal.

વાંચવા લાયક સાહિત્ય

ગીતા મંથન (કી. ધ. મશરૂવાલા કૃત)	૭	૬
ગો સેવા (ગાંધીજી)	૨	૦
માનવી ખંડિયેર (અનુ. કાકા કાલેલકર કી. ધ. મ.)	૬	૦
ગીતા બોધ (ગાંધીજી)	૧	૦
બા બાપુની શીળી છાયામાં (મનુ ગાંધી)	૪	૬
બાપુ (ઘ. બિરલા)	૨	૬
મધુકર (વિનોબા)	૫	૬
ગ્રામ મુર્તિ અને બીજા લેખો (ગાંધીજી)	૬	૦
ત્યારે કરીશું શું (ટોલ્સટોય)	૪	૯
વ્યાપક ધર્મ ભાવના (ગાંધીજી)	૬	૦
દારૂબંધી (કુમારપ્પા)	૧	૩
ઓતરાંદી દીવાલો (કાલેલકર)	૧	૩
કન્યાને પત્રો ન. પરીખ (તારૂણ્યમાં પ્રવેશતી બાળાઓ માટે)	૨	૬
મરકુંજ (મ. ત્રીકમજી ક્ષયરોગી માટે)	૨	૦
ગ્રામ્ય ભજન મંડળી સં. જુ. દવે (ભજનોનો સંગ્રહ)	૧	૬
ગાંધીજી (બાળકો માટે ચરીત્ર)	૧	૬
વિશ્વશાંતી કાવ્ય (ઉ. જોશી.)	૧	૦
જનોને (રા. અમૃતકોર)	૧	૦
હીંદી રાષ્ટ્રીય મ. સ.નું બંધારણ	૧	૦
ગીતા પદાર્થ કોષ (ગીતાજીમાં આવતાં શબ્દોનો અર્થ)	૧	૦
આત્મ રચના જુ. દવે.	૮	૦
દીલ્હી ડાયરી (ગાંધીજી)	૭	૬
આપણું હીંદુસ્થાન	૩	૦

મળવાનું ઠેકાણું

INDIAN OPINION,

PRIVATE BAG, DURBAN.

ગુજરાતી સ્કુલોને સુંદર તક

નિશાળના પુસ્તકો

નવયુગ વાચન માળા		
પુસ્તક બીજુ	૨	૦
પુસ્તક ચોથું	૩	૦
નુતન લેખન તાલીમી વર્ગ		
ભાગ ૧, ૨, ૩, ૪. પ્રત્યેકની	૧	૦
ચાલો લખીએ		
ભાગ ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭. પ્રત્યેકની	૧	૩
ભારતનો ઈતિહાસ ભાગ ૧	૨	૦
દેશ વિદેશ ભાગ ૧	૨	૯
ગુજરાતનું ગૌરવ	૧	૯
હીંદના ઈતિહાસની રૂપરેખા ભાગ ૧.	૨	૨
દેશ દીપકો	૨	૦
ભુગોળ પરીચય ભાગ ૩	૧	૧૦
,, ,, ભાગ ૪	૨	૩
પ્રાચીન સમયની રસકથાઓ	૧	૯
મીડલ સ્કુલ અંક ગણિત ભાગ ૧.	૨	૬
મારૂં ગણીત ભાગ ૧	૧	૩
,, ,, ભાગ ૩	૧	૬

આ પુસ્તકો ડઝન બંધી લેનારને ૧૫ ટકા કમીશન આપવામાં આવશે.

સી. ઓ. ડી. થી માલ મોકલવામાં નહીં આવે.

Obtainable from :

'INDIAN OPINION'

Private Bag,

Durban.

ધર્મપ્રેમી કુટુમ્બો માટે ખાસ મંગાવેલ પુસ્તકો

ઈશોપાસના	૧	૩
આરતી સંગ્રહ	૧	૩
દાણ લીલા	૧	૩
સત્યનારાયણની કથા	૨	૬
સોળ સોમવારની કથા	૨	૬
પ્રભુમય જીવન	૩	૬
નિત્યપાઠ	૩	૬
ચંડીપાઠ	૫	૬
પ્રાચીન વ્રત કથાઓ	૬	૬
સંતોની સુવાસ	૭	૬
પુરૂષોત્તમ માહાત્મ્ય અધિક માસની કથાઓ	૮	૬
શ્રી શીવ સહસ્ર નામાવલી	૧	૦
ભાત ભાતનું ભરત કામ (છોકરીઓને શીખવા લાયક)	૨	૬

Include Postage and Packing charges.

Obtainable from:

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

Phone 22905 Tel. ADD.: "GANDABHAI"

The Home Of INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son

Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their **POSTAL ORDER** with their orders.

Write For Price List.

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

ઓર્ડર સાથે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલવા મહેરબાની કરવી. મીઠાઇની કીમત ઉપરાંત નીચે મુજબ પોસ્ટેજ ઉમેરવા વિનંતી છે.

નો. રોડેશીયા શી. ૧–૦ રતલે. સધન રોડેશીયા ૯ પેની રતલે. યુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.

પ્રાઇસ લીસ્ટ મંગાવો

154 GREY STREET, DURBAN.

Teleph. e: 2095:

177 Grey Street DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

ટેલીફોન: ૨૦૬૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ ડરબન.

ભગત્સ વેજીટેરીયન લાઉંજ

(પ્રોપ્રાયટર: જી. એલ. ભગત)

ઘીની મીઠાઈઓના સ્પેશ્યલીસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અમે મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.